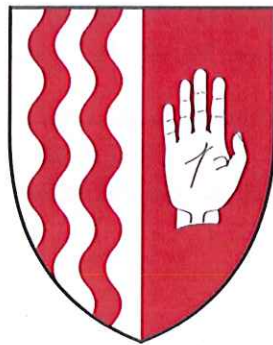

RAPORT

O STANIE GMINY BRODNICA

W ROKU 2019

18.05.2020

WJt
Adam Zalewski

Brodnica, maj 2020r.

I. Wstęp

Na podstawie art. 28aa ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym Wójt co roku do dnia 31 maja przedstawia radzie gminy raport o stanie gminy. Raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego.

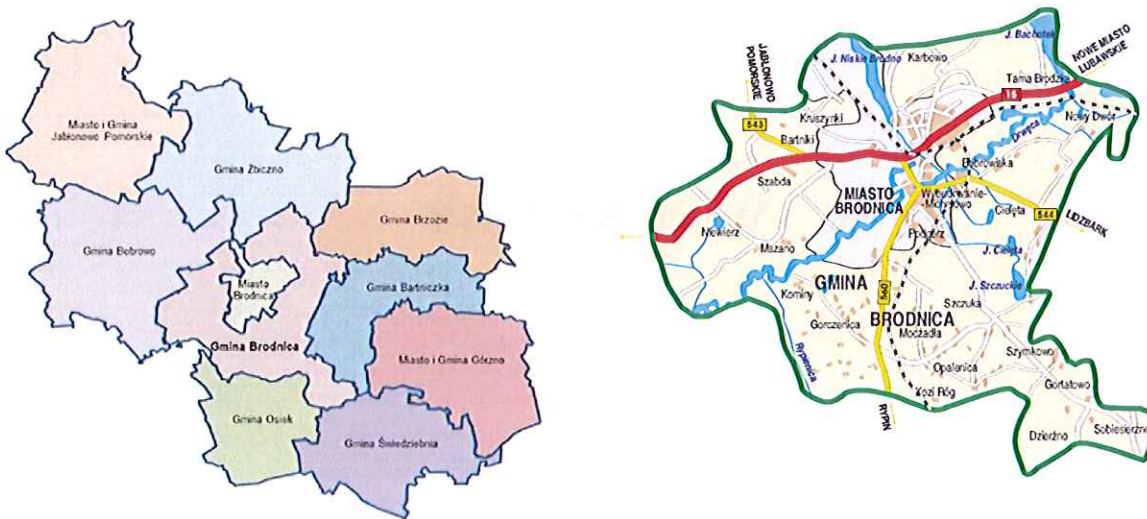
II. Informacje ogólne

A. Ogólna charakterystyka Gminy Brodnica

Gmina Brodnica położona jest we wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Jest jedną z 10 gmin powiatu brodnickiego, zajmuje obszar 12 641 ha i obejmuje część powierzchni Pojezierza Brodnickiego, Doliny Drwęcy i Wysoczyzny Dobrzyńskiej. Teren gminy okala miasto Brodnicę, w którym mieści się siedziba władz.

Gmina Brodnica zalicza się do średnich w powiecie brodnickim i regionie pod względem powierzchni i gęstości zaludnienia, natomiast pod względem liczby mieszkańców jest najliczniejszą gminą wiejską. Gmina Brodnica podzielona jest na 22 sołectwa.

Mapa 1. Położenie Gminy Brodnica

B. Jednostki organizacyjne Gminy Brodnica

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brodnicy
2. Gminna Biblioteka Publiczna w Szczyce
3. Szkoła Podstawowa im. Królowej Anny Wazówny w Gortzenicy
4. Szkoła Podstawowa im. Ziemi Michałowskiej w Gortatowie z siedzibą w Szczyce
5. Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Szabdzie

C. Demografia

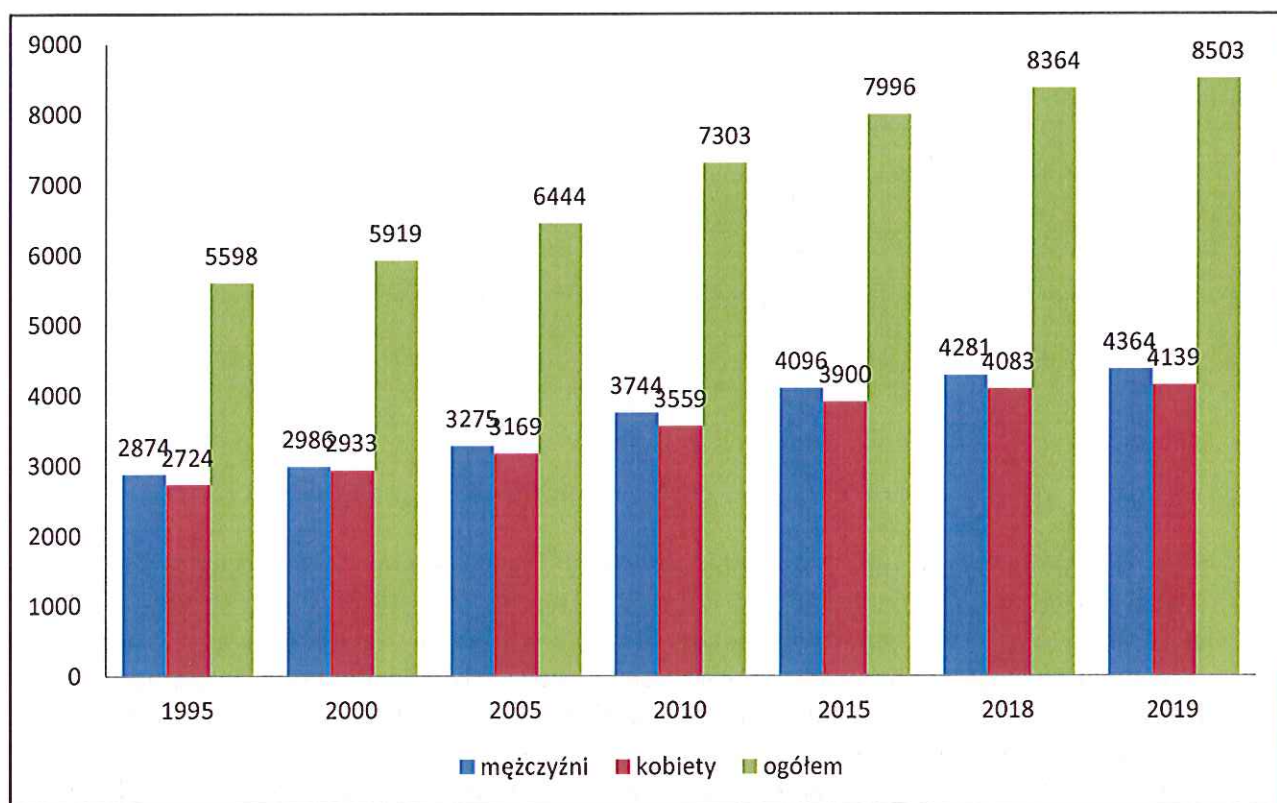
W świetle danych statystycznych liczba widoczny jest znaczący i stały wzrost liczby mieszkańców gminy. Tak duży wzrost nastąpił przede wszystkim w wyniku rozwoju

budownictwa indywidualnego oraz napływu ludności z terenów miejskich (nie tylko z miasta Brodnicy) ale i w mniejszym stopniu z innych gmin.

Największy napływ ludności notuje się we wsiach leżących przy terenach podmiejskich tj. w Karbowie, Kruszyńkach, Podgórzu, Wybudowaniu Michałowo. Wśród ludności napływowej przeważają osoby w wieku produkcyjnym poniżej 40 roku życia. Są to często ludzie znajdujący się w tzw. „wieku mobilnym”, w którym stosunkowo łatwiej zmienić miejsce zamieszkania i przystosować się do nowych warunków niż osobom starszym.

Gmina Brodnica jest jednostką samorządową z największą dynamiką wzrostu liczby ludności w powiecie brodnickim, co pokazują poniższe dane.

Wykres 1. Zmiany demograficzne w Gminie Brodnica w okresie ostatnich 24 lat.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (Bank Danych Lokalnych)

Z przedstawionego wykresu wynika, że ludność na przestrzeni ostatnich 24 lat wzrosła o 2.905 osób i na koniec 2019 roku wyniosła 8 503 osoby.

Tabela 1. Gmina Brodnica na tle zaludnienia w sąsiednich gminach wiejskich

Nazwa gminy	2010	2014	2018	2019
Bartniczka	4789	4786	4708	4742
Bobrowo	6393	6379	6334	6304
Brodnica	7303	7889	8364	8503
Brzozie	3739	3787	3793	3852
Osiek	4136	4103	4026	4000

Świedziebnia	5302	5349	5205	5260
Zbiczno	4752	4843	4873	4885

Z przedstawionej tabeli wynika, że Gmina Brodnica jest gminą wiejską o największej liczbie ludności w Powiecie Brodnickim i jedyną z tak dużym przyrostem liczby ludności. Analizując dane z roku 2019 ludność naszej gminy jest ponad dwukrotnie większa od dwóch najmniej licznych gmin w powiecie.

Tabela 2. Liczba mieszkańców Gminy Brodnica w latach 2010 – 2019

Poszczególne lata	Liczba mieszkańców
2010	7303
2011	7545
2012	7654
2013	7745
2014	7889
2015	7996
2016	8159
2017	8268
2018	8364
2019	8503

Sieć osadniczą gminy od 2019 roku tworzy 25 miejscowości, które składają się na 22 sołectwa (wcześniej 20 sołectw). W dniu 29 marca 2019 r. Rada Gminy Brodnica podjęła uchwałę nr V/47/19 w sprawie podziału sołectwa Karbowo i utworzenia trzech odrębnych sołectw, natomiast 24 kwietnia 2019r. uchwałami Rady zostały przyjęte statuty sołectw Karbowo 1, 2 i 3. W Gminie Brodnica dominują sołectwa liczące od 200 do 499 mieszkańców. Tylko jedno sołectwo liczy 68 osób - Nowy Dwór. Największym sołectwem było zawsze Karbowo z stale rosnącą liczbą mieszkańców, która na dzień 31.12.2018r. wynosiła 2064 osoby, dlatego też m.in. podzielone zostało na trzy sołectwa a wprowadzony podział jest zgodny z podziałem na okręgi wyborcze.

Przestrzenne rozmieszczenie ludności gminy jest bardzo zróżnicowane, najwięcej jest (19) wsi średniej wielkości liczących od 100 do 499 mieszkańców. Łącznie skupiają one 43 % ludności gminy. Wsie duże powyżej 500 osób oraz bardzo małe poniżej 100 osób są mniej licznie reprezentowane. Na wyróżnienie zasługują miejscowości: Karbowo (wzrost o 1079 mieszkańców od 1990 r.), Cielęta, Szabda, Gorczenica, Szczuka. Szczegóły w poniższej tabeli.

Tabela 3. Zmiany w liczbie mieszkańców w poszczególnych wsiach w latach 1990-2019.

Lp.	Miejscowość na terenie Gminy Brodnica	Liczba mieszkańców							
		1990	1995	2000	2005	2010	2015	2018	2019
1	Bartniki	72	77	84	81	96	108	108	109
2	Bobrowiska	38	40	38	37	40	41	43	51
3	Cielęta	458	510	512	552	608	648	627	621

4	Wybudowanie Michałowo	155	170	189	257	378	464	502	547
5	Drużyny Dworzec	11	12	10	14	18	17	17	15
6	Dzierżno	137	156	153	153	152	154	151	148
7	Gorzienica	434	502	517	547	572	603	614	634
8	Gorzieniczka	75	94	95	94	87	81	85	83
9	Gortatowo	169	213	200	209	230	230	231	237
10	Karbowo	1008	1076	1160	1434	1693	1912	2064	2087
11	Kominy	68	109	103	90	143	168	184	191
12	Kozi Róg	79	116	122	113	115	126	130	128
13	Kruszynki	164	138	252	279	335	349	347	341
14	Mszano	331	280	277	290	302	318	323	320
15	Moczaźła	355	380	369	403	412	438	496	502
16	Nowy Dwór	113	105	85	83	87	79	74	68
17	Niewierz	283	300	299	296	296	295	294	296
18	Opalenica	113	108	122	127	133	135	141	135
19	Podgórz	153	144	164	170	285	351	393	413
20	Szabda	460	497	502	547	574	645	708	729
21	Szczuka	417	420	427	463	466	497	510	520
22	Szymkowo	180	167	163	168	162	157	154	160
23	Sobieszerno	147	152	145	151	147	148	142	145
24	Tama Brodzka	34	35	30	30	32	22	24	24
25	Tywola	48	57	55	52	49	10	12	9
	Razem:	5502	5858	6073	6640	7413	7996	8364	8503

Źródło: Dane na podstawie ewidencji ludności gminy Brodnica

Tabela 4. Ruch naturalny ludności w Gminie Brodnica w latach 2010-2019

Wyszczególnienie	2010	2014	2018	2019
Urodzenia	111	110	97	111
Zgony	72	59	59	62
Małżeństwa	83	101	155	164

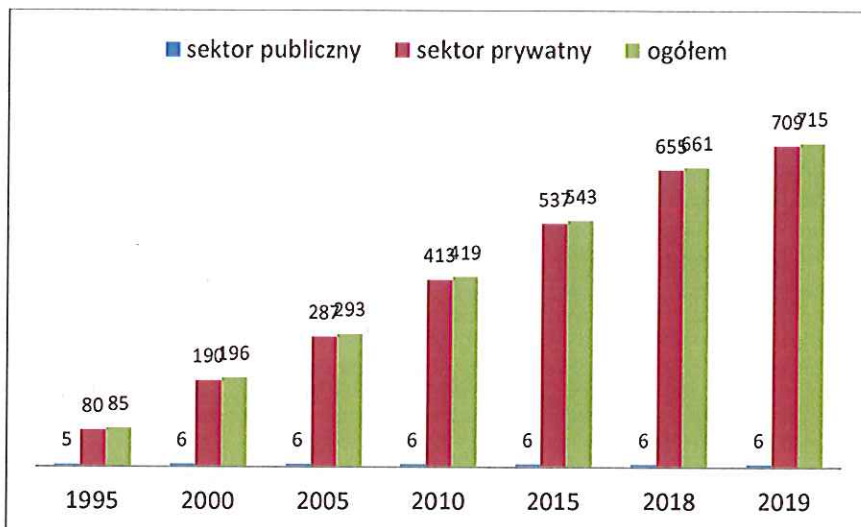
Źródło: Dane na podstawie ewidencji ludności Gminy Brodnica

Z przedstawionej tabeli nr 4 wynika, że w okresie ostatnich 10 lat w gminie utrzymuje się większa ilość urodzeń niż zgonów, czyli występuje dodatni przyrost naturalny oraz wzrost ilości zawieranych małżeństw.

D. Przedsiębiorczość i rynek pracy w gminie

Wraz ze wzrostem liczby mieszkańców w gminie wzrasta także liczba podmiotów gospodarczych mających siedzibę na jej terenie. Poniżej zamieszczone zostały dane o ilości podmiotów gospodarczych w latach 1995 - 2019.

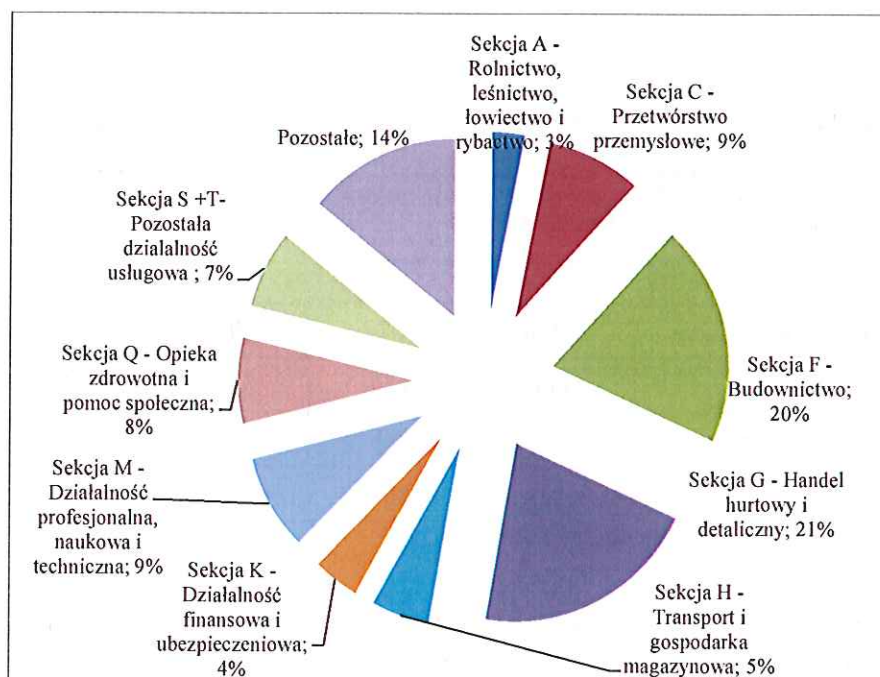
Wykres 2. Podmioty gospodarcze w Gminie Brodnica w okresie ostatnich 24 lat

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (Bank Danych Lokalnych)

Systematycznie zwiększa się ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, znaczący wzrost nastąpił zwłaszcza w okresie ostatnich 10 lat. Z analizy podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w **Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej** wynika, że w Gminie Brodnica dominuje sektor prywatny, a w nim osoby fizyczne.

Wykres 3. Podmioty gospodarcze w Gminie Brodnica według sekcji PKD w 2019r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (Bank Danych Lokalnych)

Podmioty gospodarcze funkcjonujące w gminie to w zdecydowanej większości małe firmy zatrudniające do 9 pracowników (96,88%), 26 przedsiębiorców zatrudnia od 10 do 49 pracowników a tylko dwóch zatrudnia powyżej 50 do 249 pracowników. Gmina Brodnica jest gminą o dominującej funkcji rolniczej, gdzie produkcja przemysłowa stanowi margines i jest funkcją uzupełniającą. Pomimo zwiększającej się liczby podmiotów gospodarczych na terenie gminy wciąż przeważa funkcja rolnicza, a wśród gospodarstw rolnych widać coraz większą specjalizację.

Tabela 5. Struktura użytków gruntowych Gminy Brodnica w latach 2005-2019

Lp.	Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]				
		2005	2010	2015	2018	2019
1.	UŻYTKI ROLNE – razem	8641	8585	8469	8424	8414
	Grunty orne	7758	7724	7627	7594	7589
	Sady	200	184	170	163	162
	Ląki	435	440	441	438	437
	Pastwiska	248	237	231	229	226
2.	LASY	2290	2364	2377	2391	2391
3.	POZOSTAŁE GRUNTY	1736	1720	1822	1856	1866
	w tym tereny mieszkaniowe i przemysłowe	14	41	115	137	141

Źródło: Starostwo Powiatowe w Brodnicy

W strukturze użytków gruntowych przeważają użytki rolne, które w 2019 roku stanowiły 66 % powierzchni ogólnej, co dawało 8.414 ha. Wśród użytków rolnych dominowały grunty orne, zajmujące w 2019 r. powierzchnię 7.589 ha (60 %). Drugą pozycję wśród użytków gruntowych zajmują lasy (2.391). Z roku na rok struktura użytków gruntowych Gminy Brodnica ulega zmianie. W ciągu ostatnich 14 lat ogólna powierzchnia użytków rolnych zmniejszyła się o 227 ha, przybyło natomiast lasów o 101 ha i gruntów pozostałych o 130 ha. W wyniku modernizacji ewidencji gruntów i budynków przeprowadzonej przez Starostwo Powiatowe w Brodnicy w latach 2011-2015 oraz zmian w użytkowaniu gruntów na terenie gminy bardzo duży wzrost nastąpił w terenach mieszkaniowych i przemysłowych, tj. o 123 ha. Najwięcej takich gruntów jest w obrębie Karbowo, Szabda, Wybudowanie Michałowo, Szczuka i Gorczenica.

Tabela 6. Struktura gospodarstw rolnych osób fizycznych w Gminie Brodnica w latach 2012-2019

Wielkość gospodarstwa w ha	Liczba gospodarstw					
	2012	2013	2014	2015	2018	2019
1-2	282	280	291	285	280	278
2-5	249	243	251	260	258	257
5-7	92	97	104	107	120	121
7-10	121	123	125	120	126	125

10-15	100	101	92	91	90	91
Powyżej 15	120	117	112	115	109	109
Razem	964	961	975	978	983	981

Źródło: opracowanie własne

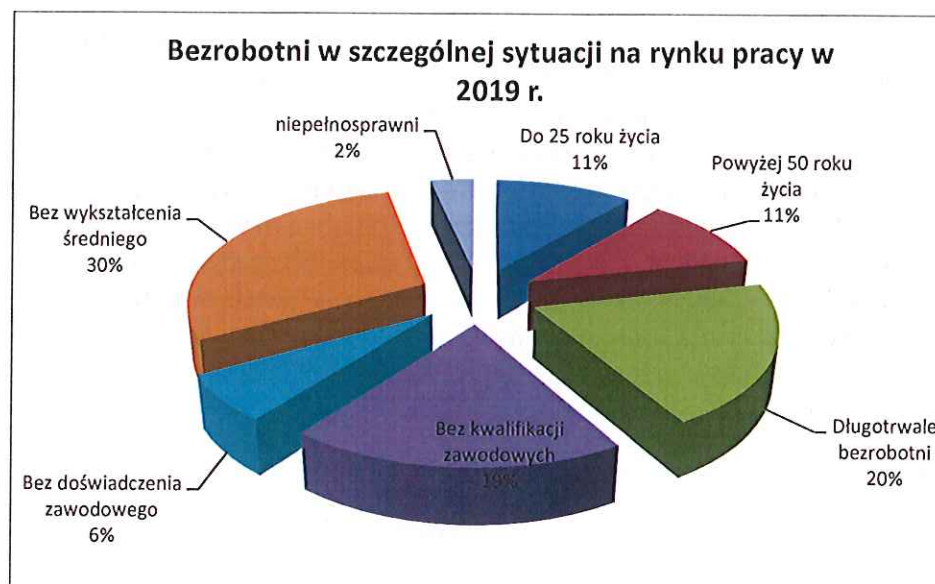
Na terenie Gminy Brodnica przeważają małe gospodarstwa rolne do 5 ha, w 2019 r. było ich aż 535, co stanowi 55% wszystkich gospodarstw rolnych należących do osób fizycznych. Ze względu na fakt, że trudno utrzymać się z gospodarstwa o niewielkiej powierzchni, większość osób prowadzących niewielkie gospodarstwa rolne pracuje dodatkowo poza rolnictwem. Właściciele małych gospodarstw rolnych bardzo często szukają dodatkowych zarobków poza rolnictwem np. w działających na terenie gminy lub miasta Brodnicy zakładach pracy. Ze względu na brak danych (GUS nie posiada danych w tym zakresie dla poszczególnych gmin) nie można jednoznacznie stwierdzić, ale prawdopodobnie w Gminie Brodnica większość mieszkańców utrzymuje się z pracy poza rolnictwem.

E. Sytuacja społeczna

Zjawisko bezrobocia na rynku pracy

Bezrobocie to zjawisko gospodarcze polegające na tym, że pewna część ludzi zdolnych do pracy i jej poszukujących nie znajduje zatrudnienia. Jego miarą jest stopa bezrobocia, będąca relacją liczby zarejestrowanych bezrobotnych do zasobu siły roboczej lub do liczby ludności w wieku produkcyjnym (16-65 lat mężczyźni i 16-60 lat kobiety). Na koniec 2019r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Brodnicy było 193 zarejestrowanych bezrobotnych z Gminy Brodnica, w tym 114 kobiet i 79 mężczyzn.

Wykres 4. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2019r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Brodnicy

Tabela 7. Osoby bezrobotne w Gminie Brodnica w latach 2014-2019.

Wyszczególnienie		2014			2016			2018			2019		
		Mężczyźni	Kobiety	ogółem	Mężczyźni	Kobiety	ogółem	Mężczyźni	Kobiety	ogółem	Mężczyźni	Kobiety	ogółem
1	Liczba bezrobotnych	153	226	379	93	168	261	77	129	206	79	114	193
	Bezrobotni z prawem do zasiłku	29	24	53	14	21	35	9	21	30	10	22	32
2	Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy	126	208	334	75	145	220	56	112	168	61	100	161
w tym:	Do 25 roku życia	32	53	85	19	25	44	12	21	33	16	25	41
	Powyżej 50 roku życia	47	29	76	35	22	57	19	13	42	26	13	39
	Długotrwale bezrobotni	47	138	185	34	95	129	20	64	84	22	52	74
	Bez kwalifikacji zawodowych	45	81	126	33	66	99	28	44	72	32	38	70
	Bez doświadczenia zawodowego	19	57	76	15	24	39	12	24	36	6	18	24
	Bez wykształcenia średniego	106	115	221	72	82	154	55	64	119	55	55	110
	Niepełnosprawni	9	11	20	3	4	7	5	4	9	5	8	13

Źródło: Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Brodnicy

Analizując powyższe dane widzimy, że nadal największą grupę osób bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy stanowią osoby, które nie posiadają wykształcenia średniego oraz osoby długotrwale bezrobotne, trzecią co do wielkości grupą są osoby bez żadnych kwalifikacji zawodowych. Niepokojący jest wzrost ilości osób bezrobotnych w wieku do 25 roku życia.

F. Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej w Gminie Brodnica realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brodnicy. Podstawowym trzonem jego działalności jest realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej w oparciu o instrumenty, określone w ustawie o pomocy społecznej, a więc podejmowanie takich działań, których celem jest udzielanie osobom różnych form wsparcia, pozwalających na przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie samodzielnie pokonać przy wykorzystaniu własnych umiejętności, możliwości, zasobów i uprawnień. Najczęstszymi powodami kwalifikującymi do pomocy są: ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, niepełnosprawność, długotrwała choroba. Z pomocy korzystają również osoby z trudnościami w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, z powodu uzależnień, potrzeby ochrony macierzyństwa.

Tabela 8. Powody przyznania pomocy przez GOPS w 2019r.

<i>Powody trudnej sytuacji życiowej</i>	<i>Liczba rodzin</i>
Ubóstwo	145

<i>Powody trudnej sytuacji życiowej</i>	<i>Liczba rodzin</i>
Sieroctwo	1
Bezdomność	7
Potrzeba ochrony macierzyństwa (wielodzietność)	49
Bezrobocie	104
Niepelnosprawność	117
Długotrwała choroba	68
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ogółem: w tym: - rodziny niepełne	35 31
Alkoholizm	22
Przemoc w rodzinie	32
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	5
Zdarzenia losowe	0
Sytuacja kryzysowa	0
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0

Źródło: dane GOPS Brodnica/ sprawozdanie MPiPS-03 za 2019 r.

1. Realizacja świadczeń pomocy społecznej

Tabela 9. Zadania zlecone gminie – udzielone świadczenia w 2019 roku

<i>Formy pomocy</i>	<i>Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie</i>	<i>Liczba rodzin</i>	<i>Kwota świadczeń w zł</i>
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	17	17	130 782
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną	0	0	0
Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez Sąd	4	51	20 320

Źródło: dane GOPS Brodnica/ sprawozdanie MPiPS-03 za 2019 r.

Tabela 10. Zadania własne gminy - udzielone przez GOPS w Brodnicy świadczenia w 2019r.

Formy pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba rodzin	Kwota świadczeń w zł
Dożywianie dzieci i młodzieży w szkole	120	77	83 423
Usługi opiekuńcze	19	19	56 466
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	0	0	0
Zasiłki celowe i w naturze ogółem w tym:	225	215	361 936
- zasiłki celowe			25 151
- specjalne zasiłki celowe			38 908
- zasiłek celowy (sprawienie pogrzebu)			1 300
- zasiłki celowe w ramach programu „posilek w szkole i w domu”			296 577
Zasiłki okresowe	77	74	152 870
Udzielenie schronienia / schronisko	4	4	31 221
Odpłatność gminy za pobyt w DPS	3	3	93 167
Zasiłki stałe ogółem / wydatki/ w tym:	38	38	191 746
- dla osoby samotnie gospodarującej	30	30	173 751
- dla osoby pozostającej w rodzinie	8	8	17 995

Źródło: dane GOPS Brodnica/ sprawozdanie MPiPS-03 za 2019r.

Tabela 11. Udzielone świadczenia w ramach poradnictwa i pracy socjalnej

Formy pomocy	Liczba rodzin
Poradnictwo specjalistyczne w szczególności prawne i psychologiczne	25
Interwencja kryzysowa	0
Praca socjalna	330
Kontrakty socjalne	37

Źródło: dane GOPS Brodnica/ sprawozdanie MPiPS-03 za 2019 r.

Na mocy ustawy o Karcie Dużej Rodziny z dnia 5 grudnia 2014 r. oraz upoważnienia Wójta Gminy Brodnica, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zajmuje się całokształtem zadań wynikających z obsługi Karty Dużej Rodziny. W roku sprawozdawczym do GOPS wpłynęło 97 wniosków o wydanie Karty Dużej Rodziny. W Gminie Brodnica (stan na 31.12.2019r.)

KDR posiadają 234 rodziny, w tym: 446 rodziców/ opiekunów oraz 545 dzieci. Program jest finansowany całkowicie z dotacji z budżetu państwa.

2. Realizowane zadania przez asystenta rodziny w 2019 roku.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9.06.2011r. GOPS w Brodnicy zatrudnia pracą asystenta rodziny, który ma na celu pomoc w przezwyciężeniu trudnej sytuacji rodzinnej. Praca asystenta opiera się na bezpośrednim kontakcie z klientami w ich miejscu zamieszkania, współpracy z instytucjami, urzędami, służbą zdrowia itp. Asystent rodziny zatrudniony jest w ramach zadaniowego trybu pracy, co pozwala na pracę z rodzinami w różnych godzinach, także poza godzinami pracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brodnicy. Dla każdej rodziny, po wcześniejszej ocenie sytuacji, tworzony jest indywidualny plan pracy, który jest realizowany w oparciu o odpowiednio dobrane działania. W 2019 r. asystenturą rodzinną objętych było 18 rodzin.

Tabela 12. Zadania realizowane w 2019r. przez asystenta rodziny

Liczba rodzin objętych współpracą	18
Ilość spotkań z rodzinami (w środowisku rodzinnym)	542
Rodziny pełne	6
Rodziny niepełne	12
Ilość osób w rodzinach, w tym:	77
Dorosłych	29
Dzieci	48
Liczba rodzin z dziećmi umieszczonymi w zastępczej formie opieki	6
Ilość osób dorosłych wykazujących dysfunkcje rozwojowe, zaburzenia zachowania lub niepełnosprawność	20
Ilość dzieci z dysfunkcjami rozwojowymi lub niepełnosprawnością	14
Ilość osób z problemem alkoholowym	4
Liczba rodzin, w których została wszczęta procedura niebieskiej karty	6
Liczba rodzin objęta nadzorem kuratora	17
Liczba rodzin, które skorzystały z pomocy wspierających (poradnie pedagogiczne, psychologiczne itp.)	12
Liczba rodzin, która odmówiła współpracy z asystentem	0
Ilość rodzin, w których zakończono współpracę	8

Zródło: dane GOPS Brodnica/ sprawozdanie MPiPS-03 za 2019r.

3. Usługi opiekuńcze

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brodnicy świadczy usługi w formie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W roku sprawozdawczym z pomocy w formie zwykłych usług opiekuńczych skorzystało 19 rodzin (głównie osoby starsze lub poważnie chore), ze specjalistycznych usług opiekuńczych skorzystało 17 rodzin.

4. Podsumowanie

Z prowadzonej przez GOPS statystyki wynika, że najwięcej rodzin skorzystało z pomocy z miejscowości: Gorczenica, Karbowo, Kruszynki, a najrzadziej mieszkańcy Podgórze, Bobrowisk, Tamy Brodzkiej, Bartnik, Gorczeniczki, Tywoli. W 2019 roku ze świadczeń

pomocy społecznej skorzystało 330 rodzin, w tym: 52 rodziny z wyłącznej pracy socjalnej a 278 rodzin ze świadczeń finansowych, rzeczowych, z usług. Decyzją przyznano świadczenia 397 osobom. Średnia wysokość zasiłku w tym czasie wynosiła:

- zasiłku stałego – 549,42 zł;
- zasiłku okresowego – 427,01 zł.

Największą grupę świadczeniobiorców GOPS stanowią osoby w wieku produkcyjnym, które zmuszone są do korzystania z pomocy społecznej ze względu na brak dochodów lub osiąganie zbyt niskich dochodów z pracy. Brak pracy, a co za tym idzie brak dochodu lub niski dochód, są jedną z najbardziej istotnych i najczęstszych przyczyn korzystania z pomocy społecznej. Liczną grupę stanowią również rodziny wielodzietne i niepełne oraz osoby niepełnosprawne.

5. Zadania w zakresie wspierania rodziny

W 2019r r. zadania z zakresu udzielania świadczeń rodzinnych, opiekuńczych, alimentacyjnych, świadczenia wychowawczego 500 plus, dodatku mieszkaniowego, dodatku energetycznego na okres zasiłkowy realizował Urząd Gminy Brodnica. W tym okresie wydano łącznie na wszystkie te świadczenia kwotę 12 607 741,45 zł.

Tabela 13. Wyplacone w 2019 roku świadczenia:

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin	Kwota świadczeń
Świadczenie wychowawcze 500 plus	1 155	9 265 718,45 zł
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	29	196 140,00 zł
Zasiłek rodzinny z dodatkami	410	1 691 746,20 zł
Świadczenia opiekuńcze	127	1 393 847,40 zł
Dodatek mieszkaniowy	51	59 088,30 zł
Dodatek energetyczny	8	1 201,10 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG Brodnica.

Ponadto w 2019 roku w Gminie Brodnica został przyjęty nowy program wsparcia. „Gminny brodnicki bon żłobkowy” został ustanowiony uchwałą Rady Gminy Brodnica Nr VI/56/19 z dnia 24 kwietnia 2019 r. i przewiduje wsparcie dla rodzin z małymi dziećmi, ma być zachętą do poszukiwania i podjęcia pracy oraz płacenia tutaj podatków. Miesięczna wysokość świadczenia wynosi 300,00 zł. W przypadku otrzymywania przez żłobek/klub dziecięcy/dziennego opiekuna dofinansowania na dziecko z innych źródeł niż budżet Gminy Brodnica, wysokość świadczenia pomniejsza się o kwotę dofinansowania. Wypłatę bonów rozpoczęto od 01.09.2019 r. Łączna kwota dofinansowania udzielonego świadczeniobiorcom w roku 2019 wyniosła 6 350,00 zł. Ze świadczenia „Gminny brodnicki bon żłobkowy” skorzystało w roku 2019 – 6 dzieci, w tym 2 dzieci objęte opieką w niepublicznym klubie dziecięcym oraz 4 dzieci objętych opieką w niepublicznym żłobku.

G. Zdrowie

Na terenie Gminy Brodnica w 2019 roku nie funkcjonowała żadna przychodnia opieki zdrowotnej. Mieszkańcy gminy korzystają z przychodni i gabinetów oraz opieki zdrowotnej świadczonej w mieście Brodnicy, w tym także Szpitala Powiatowego w Brodnicy. Uczniowie korzystali z czterech gabinetów pomocy przedlekarskiej w szkołach Gminy Brodnica. Mieszkańcy Gminy Brodnica mieli także możliwość korzystania z:

- bezpłatnych programów zdrowotnych proponowanych przez Województwo Kujawsko – Pomorskie (m.in. z bezpłatnych badań z zakresu profilaktyki raka piersi i szyjki macicy czy RTG płuc i spirometrii);
- Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego, w ramach którego odbywają się np. warsztaty dla uczniów, nauczycieli oraz innych osób z zakresu zdrowia psychicznego, radzenia sobie w sytuacjach stresujących, zagrażających zdrowiu psychicznemu;
- podczas gminnych imprez o charakterze kulturalnym i sportowym (np. Dożynek Gminnych, Biesiady Kulturalnej Seniorów) przeprowadzane są bezpłatne badania ciśnienia oraz pomiar cukru we krwi.

W zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii działała Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która zajmuje się m.in. rozpatrywaniem wniosków w przedmiocie uzależnień, rozmowami z osobami uzależnionymi, motywowaniem ich do zastosowania leczenia odwykowego oraz kierowaniem na leczenie, opiniowaniem wniosków dotyczących wydania pozwoleń na sprzedaż i podawanie alkoholu, kontrolą punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz współpracą z instytucjami zajmującymi się problematyką choroby alkoholowej i przemocy.

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii prowadzone były zajęcia z dziećmi i młodzieżą zorganizowane w grupach opiekuńczo-wychowawczych z programem profilaktycznym w Bartnikach, Szabdzie, Karbowie, Cielętach, Gortatowie, Szczuce i Gorczenicy. Dla dzieci i młodzieży szkolnej organizowane były programy profilaktyczne w formie spektakli teatralnych, koncertów czy wycieczek szkolnych jako alternatywnych form spędzania wolnego czasu.

Gmina Brodnica udziela także corocznie wsparcia dla Szpitala w Brodnicy przekazując w latach 2016-2019 łącznie 110 tysięcy złotych dotacji na zakup sprzętu i wyposażenia szpitalnego. W roku 2019 przekazano na rzecz ZOZ w Brodnicy kwotę 10.000 zł, którą przeznaczono na dofinansowanie zakupu ambulansu na potrzeby zespołu ratownictwa medycznego dla Zespołu Opieki Zdrowotnej w Brodnicy.

H. Oświata i wychowanie

1. Sieć szkół i oddziałów w gminie

System oświaty w naszej gminie w 2019 r. obejmował trzy szkoły ośmioklasowe szkoły podstawowe wraz z oddziałami przedszkolnymi: w Szabdzie, w Gorczenicy i w Gortatowie z siedzibą w Szczuce oraz podporządkowana jej Szkoła Filialna w Cielętach. Budynek filii SP w Gortatowie znajdujący się w Cielętach jest zbyt mały, aby mogły w nim uczyć się dzieci w klasach I-III oraz mogła być realizowana opieka przedszkolna dzieci w wieku 3-6 lat. Uczniowie uczyli się w klasach łączonych.

Tabela 14. Liczba dzieci w poszczególnych obwodach szkół gminnych

Rok urodzenia	Liczba urodzonych dzieci w obwodach szkół				
	SP Szabda		SP Gorczenica	SP Gortatowo wraz z Cielętami	Razem
	ogółem	w tym z Karbowa			
2011	46	27	17	29	92

2012	49	30	20	40	109
2013	47	29	16	31	94
2014	48	26	22	38	108
2015	47	20	17	33	97
2016	45	26	15	31	91
2017	52	29	29	27	108
2018	51	21	19	35	105
Razem	385	208	155	264	804

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji ludności Urzędu Gminy Brodnica.

W roku szkolnym 2019/2020 w szkołach Gminy Brodnica funkcjonuje 10 oddziałów przedszkolnych, w których wychowaniem przedszkolnym objętych jest 208 dzieci (wg stanu na dzień 30.09.2019r.). Na 216 wolnych miejsc uczęszcza obecnie 201 dzieci (wolnych miejsc 15), w tej liczbie jest 75 miejsc przedszkolnych utworzonych w 2018 roku w ramach środków z funduszy europejskich w oddziałach w Karbowie, Gortatowie i Cielętach.

Tabela 15. Rzeczywiste liczby dzieci i uczniów w szkołach prowadzonych przez Gminę Brodnica.

Rok szkolny	Liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych	Liczba uczniów - Szkoła podstawowa	Liczba uczniów – Gimnazjum	Razem / w tym uczniów
2013/2014	128	340	160	628 / 500
2014/2015	113	388	158	659 / 546
2015/2016	117	443	166	726/609
2016/2017	125	420	166	711 / 586
2017/2018	133	462	117	712 / 579
2018/2019	159	505	59	723 / 564
2019/2020	201	522	0	722/522

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z SIO – stan na dzień 30.09.danego roku.

Tabela 16. Liczba miejsc w oddziałach przedszkolnych na dzień 30.09.2019r.

Placówka	Liczba oddziałów	Liczba miejsc w placówce	Liczba dzieci uczęszczających
Oddział przedszkolny SP Gorzenica	2	42	42
Oddział przedszkolny w Mszanie SP Szabda	1	23	20
Oddział przedszkolny w Karbowie SP Szabda	2	45	43
Oddział przedszkolny w Szabdzie SP Szabda	1	23	17
Oddział przedszkolny SP Gortatowo	2	50	49
Oddział przedszkolny w Cielętach SP Gortatowo	2	33	30
Łącznie w gminnych oddziałach	10		201

przedszkolnych		216	
Liczba dzieci z Gminy Brodnica uczęszczających 30.09.2019r. do przedszkoli w innych gminach	-	-	84

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych z SIO.

Jak widać w powyższej tabeli jeszcze znacząco duża grupa dzieci uczęszcza do przedszkoli znajdujących się w sąsiednich gminach, zwłaszcza w mieście Brodnica - łącznie we wrześniu 2019 r. wykazano 84 dzieci (we wrześniu 2018r. - 101 dzieci).

2. Dowóz uczniów do szkół Gminy Brodnica.

Obowiązkiem gminy jest zapewnienie bezpłatnego dowozu i opieki w czasie przewozu dziecka (lub zwrot kosztów przejazdu dziecka i opiekuna środkami komunikacji publicznej, jeżeli dowożenie zapewniają rodzice) do najbliższego publicznego przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej lub publicznej innej formy wychowania przedszkolnego w określonych ustawowo przypadkach. W Gminie Brodnica ponad połowa uczniów uczęszczających do szkół jest dowożona autobusami szkolnymi oraz kilkoro prywatnie przez rodziców. Pomimo złożonego systemu szkolnego w gminie istnieje sieć bezpiecznego, zgodnego z prawem dowożenia dzieci i uczniów do szkół w formie, która zabezpiecza potrzeby w tym zakresie - uczniowie dowożeni są kursami otwartymi wraz z opieką a gmina kupuje bilety miesięczne. Odnotowujemy corocznie wzrost liczby rodziców deklarujących uczęszczanie ich dzieci do szkół gminnych, co powoduje, że zwiększa się liczba dzieci uprawnionych do dowożenia oraz wzrastają koszty dowożenia.

Tabela 17. Organizacja transportu uczniów do szkół w roku szkolnym 2019/2020.

	Wychowankowie oddziałów przedszkolnych	Uczniowie w klasach I-IV w szkołach podstawowych	Uczniowie w wyższych klasach szkoły podstawowej	Uczniowie niepełnosprawni	Razem
Liczba uczniów uprawnionych do bezpłatnego transportu do szkoły	38	152	218	29	437
Liczba uczniów przewożonych na koszt gminy	38	152	218	29	437
w tym:					
Zakontraktowany przewoźnik	38	152	218	20	428
Rodzice ze zwrotem kosztów	0	0	0	9	9
Bilety komunikacji publicznej zakupione przez gminę	38	152	218	20	428

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG Brodnica.

I. Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

Rozwój kultury i twórczości na terenie Gminy Brodnica jest niezbędnym elementem tworzenia wspólnoty samorządowej. W ramach środków z budżetu Gminy Brodnica przeznaczonych na kulturę co roku odbywa się wiele imprez lokalnych i ponadlokalnych organizowanych przez Urząd Gminy Brodnica i szkoły gminne. Na terenie gminy działa

również Gminna Biblioteka Publiczna w Szczuce, będąca samorządową instytucją kultury. Biblioteka w Szczuce znajduje się na parterze budynku przy Szkole Podstawowej w Gortatowie z siedzibą w Szczuce. Placówkę prowadzi kierownik biblioteki, który zarządza działalnością biblioteki macierzystej i filii w Szabdzie, mieszczącej się w dobudowanej części świetlicy wiejskiej. Najważniejsze imprezy zorganizowane w 2019r. przez GBP w Szczuce to: Gminny Przegląd Palm Wielkanocnych oraz Biesiada Kulturalna Seniorów. Niżej wymieniono ważniejsze imprezy i zadania o charakterze kulturalnym i edukacyjnym prowadzone w 2019 roku na terenie Gminy Brodnica:

- a) Dożynki Gminne - impreza coroczna,
- b) Gminny Konkurs pt. „Spotkania u Królowny Anny Wazówny”,
- c) Gminny Konkurs Recytatorski pt. „Poeci Dziecięcej Radości”,
- d) Gminny Festiwal Twórczości Przedszkolaków – Konkurs Recytatorski,
- e) Gminny Konkurs Ortograficzny „O Pióro Wójta Gminy Brodnica”,
- f) Gminny Konkurs Matematyczny klas I-III SP oraz Gminny Konkurs Matematyczny o Puchar Wójta dla klas V-VI szkół podstawowych,
- g) Gminny Konkurs z Języka Angielskiego (dla uczniów szkół podstawowych),
- h) Gminny konkurs historyczno – przyrodniczy dla uczniów szkół podstawowych.

Gmina w 2019 r. nadal wspierała finansowo funkcjonowanie zespołów śpiewaczych: „Karbowianie”, „Szczupanki” i „Czerwone Korale” oraz działalność KGW, w tym m.in. przygotowania pokazów kulinarnych i warsztatów rękodzielniczych, organizacji spotkań wigilijnych zorganizowanych przez KGW dla mieszkańców naszej gminy.

Na terenie Gminy Brodnica działają trzy ochotnicze straże pożarne nie będące w Krajowym Systemie Ratownictwa. Środki budżetowe przeznaczone są na popularyzację historii i tradycji ruchu strażackiego i wiedzy z zakresu ochrony przeciwpożarowej. W szczególności na organizację „Dnia Strażaka”, organizację dla dzieci i młodzieży Ogólnopolskiego turnieju wiedzy pożarniczej „Młodzież zapobiega pożarom” oraz na organizację dla dzieci i młodzieży Ogólnopolskiego konkursu plastycznego „Zapobiegajmy pożarom”.

Wartym podkreślenia jest fakt, że poprzez występujące różnorodne działania umożliwiające spełnianie różnych zainteresowań i pasji mieszkańców Gminy Brodnica, pogłębia się integracja różnych środowisk i pokoleń; również dzięki udziałowi w imprezach kulturalno-oświatowych, działalności kół gospodyń wiejskich i zespołów śpiewaczych.

J. Kultura fizyczna i sport

Działania w zakresie sportu prowadzone były na terenie Gminy Brodnica przez Urząd Gminy Brodnica, szkoły gminne, UKS-y działające przy szkołach (w tym UKS „MARATON”, UKS „PIAST” i UKS „KORCZAKI”), Ochotnicze Straże Pożarne oraz tzw. „podwórkowe” - aktywne grupy osób z Gminy Brodnica tworzące drużyny seniorów, młodzików oraz dzieci i młodzieży szkolnej grające w piłkę nożną oraz uprawiający różne dyscypliny sportu.

W ostatnich latach znaczna część środków budżetu gminy była przeznaczana na budowę różnego rodzaju obiektów sportowych (najczęściej przy szkołach) i rekreacyjnych, z wykorzystaniem także środków zewnętrznych, głównie z Unii Europejskiej. W 2019 roku w ten sposób wybudowano nowy obiekt - boisko do piłki siatkowej w Kominach.

Tabela 18. Obiekty sportowe w Gminie Brodnica

Lp.	Rodzaj obiektu	Rok oddania do użytkowania
1.	Boisko do piłki nożnej w Karbowie z nawierzchnią trawiastą	1999
2.	Hala sportowa w Gorczenicy o wymiarach 18 m x 37 m	2002
3.	Boisko do piłki nożnej w Gorczeniczce z nawierzchnią trawiastą	2005
4.	Boisko w Opalenicy	2006
5.	Sala sportowa w Szabdzie o wymiarach 12 m x 24 m	2007
6.	Boisko do piłki nożnej w Gorczenicy z nawierzchnią trawiastą	2007
7.	Boisko do piłki nożnej o wymiarach 30,0m x 62m w Szczuce z nawierzchnią ze sztucznej trawy (boisko Orlik)	2009
8.	Boisko uniwersalne wielozadaniowe o wymiarach 19,1 m x 32,1 m w Szczuce z nawierzchnią poliuretanową do koszykówki, piłki siatkowej, piłki ręcznej (boisko Orlik)	2009
9.	Sala sportowa w Szczuce o wymiarach 12 m x 24	2011
10.	Bieżnia sportowa okólna Gorczenicy z nawierzchnią z kortową z mączki ceglanej	2012
11.	Boisko uniwersalne wielozadaniowe o wymiarach 44 m x 26 m w Gortatowie z nawierzchnią poliuretanową (piłka nożna na zasadach piłki halowej, siatkówka, koszykówka)	2012
12.	Boisko uniwersalne wielozadaniowe o wymiarach 30,2 m x 17 m w Szabdzie z nawierzchnią poliuretanową (siatkówka, koszykówka, badminton)	2012
13.	Boisko uniwersalne wielozadaniowe o wymiarach 31 m x 17 m w Mszanie z nawierzchnią poliuretanową (siatkówka, koszykówka)	2012
14.	Boisko piłkarskie o wymiarach 31,0 m x 17,0 m w Mszanie z nawierzchnią trawiastą	2012
15.	Boisko do piłki nożnej o wymiarach 25,0 m x 38,0 m w Kruszynkach z nawierzchnią trawiastą	2012
16.	Boisko do piłki siatkowej w Gorczeniczce z nawierzchnią piaskową	2012
17.	Siłownia zewnętrzna w Karbowie (ul. Jaśminowa)	2014
18.	Siłownia zewnętrzna w Szczuce	2014
19.	Siłownia zewnętrzna w Podgórzu	2014
20.	Boisko do piłki siatkowej w Kominach z nawierzchnią piaskową	2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG Brodnica.

Jak widać z powyższej tabeli do rozwijania aktywności sportowej mieszkańcy Gminy Brodnica mogą korzystać z różnorodnej istniejącej na terenie gminy bazy sportowej. Szkoła Podstawowa w Gortatowie z siedzibą w Szczuce – lokalizacja w Gortatowie nie posiada własnej sali sportowej. Obecnie dzieci korzystają ze sali sportowej w Szczuce.

Do imprez sportowych zorganizowanych w 2019r. na terenie Gminy Brodnica należą:

- „Wiosenne Wyścigi” – jest to impreza sportowa odbywająca się w sali sportowej w Szabdzie dla najmłodszych uczniów gminnych szkół podstawowych,
- Gminna Spartakiada Lekkoatletyczna w Gortatowie dla uczniów klas VI-VIII szkół podstawowych,
- Gminny Trójbój Lekkoatletyczny na boisku w Gortatowie – w tych zawodach uczestniczą reprezentacje z gminnych szkół podstawowych z Gorczenicy, Gortatowa i Szabdy,
- Gminny Czwórój Lekkoatletyczny w Gorczenicy (w tym m.in. biegi, skok w dal, rzuty piłką),
- „Bieg Napoleoński” – impreza organizowana od 2010 r., podczas której zawodnicy biegają drogami gminnymi w Szabdzie i Mszanie na dystansie 5 i 10 km, odbywają się również biegi towarzyszące dla dzieci i młodzieży szkolnej na krótszych dystansach,
- Gminny Turniej Tenisa Stołowego w hali sportowej w Gorczenicy,

- Halowy Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wójta Gminy Brodnica z Okazji Święta Niepodległości w hali sportowej w Gorczenicy.

W gminnych obiektach sportowych prowadzone były także różnego rodzaju programy sportowe:

- a) w okresie od marca do listopada (począwszy od 2010r.) na boiskach „Orlik” w Szczuce odbywały się zajęcia sportowe prowadzone przez 2 animatorów sportu zatrudnianych przez Gminę Brodnica,
- b) od 2012r. zatrudniany jest na hali sportowej w Gorczenicy opiekun obiektu, który podczas gminnych imprez sportowych pełni także rolę animatora sportu oraz sezonowo (np. w okresie ferii zimowych) zatrudniani są także opiekunowie sal sportowych w Szabdzie i w Szczuce,
- c) w okresie ferii zimowych, na gminnych salach sportowych zatrudniani są animatorzy sportu, prowadzący zajęcia z korzystającymi z sal,
- d) od roku 2013 zatrudniamy opiekunów gminnych boisk sportowych w: Karbowie, Mszanie, Szabdzie, Kruszynekach, Gorczenicy, Gorczeniczce, Gortatowie i Opalenicy.

III. Informacje finansowe

A. Wykonanie budżetu Gminy Brodnica na 2019 rok

Tabela 19. Wskaźniki wykonania budżetu na 2019r.

	Plan po zmianach	Wykonanie	% wykonania
1. Dochody w tym:	42 280 737,59 zł	44 289 337,16 zł	104,75%
a) bieżące	40 697 362,44 zł	41 570 202,45 zł	102,14%
b) majątkowe w tym:	1 583 375,15 zł	2 719 134,71 zł	171,73%
- środki na inwestycje	580 875,15 zł	1 869 060,63 zł	321,77%
- sprzedaż majątku	1 000 000,00 zł	846 520,00 zł	84,65%
2. Wydatki w tym:	45 549 006,59 zł	40 581 365,03 zł	89,09%
a) bieżące	38 489 756,59 zł	35 596 050,80 zł	92,48%
b) majątkowe	7 059 250,00 zł	4 985 314,23 zł	70,62%
3. Nadwyżka/Deficyt	-3 268 269,00 zł	3 707 972,13 zł	-

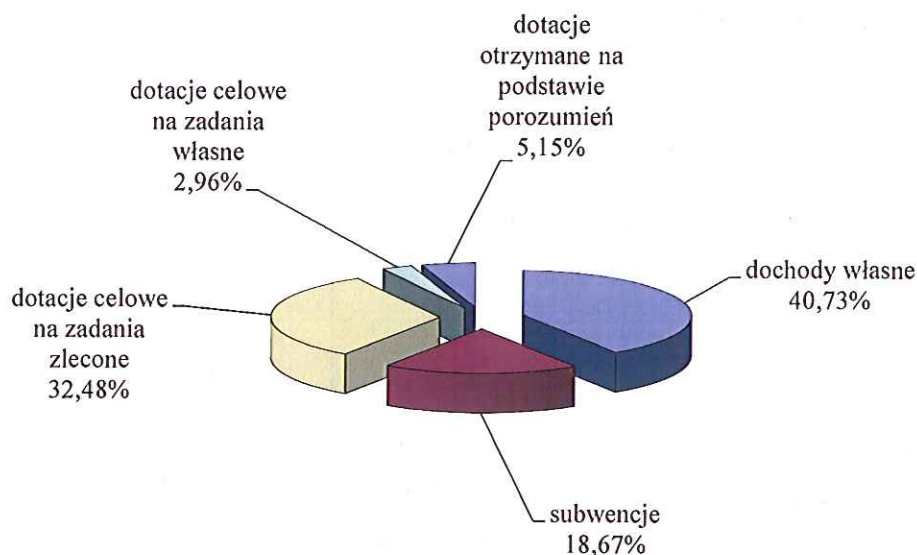
Tabela 20. Wykonanie dochodów budżetu:

Grupa	Plan	Wykonanie	% wykonania do planu rocznego
Dochody	42 280 737,59 zł	44 289 337,16 zł	104,75%
w tym:			

dochody własne	17 238 888,85 zł	18 041 126,15 zł	104,65%
w tym udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych	7 697 956,00 zł	7 770 764,00 zł	100,95%
subwencje	8 269 588,00 zł	8 269 588,00 zł	100,00%
dotacje celowe na zadania zlecone	14 388 263,75 zł	14 386 167,63 zł	99,99%
dotacje celowe na zadania własne	1 333 235,84 zł	1 309 617,90 zł	98,23%
dotacje i środki otrzymane na podstawie porozumień i umów	1 050 761,15 zł	2 282 837,48 zł	217,26%

Udział procentowy wykonanych dochodów w poszczególnych grupach do kwoty ogółem dochodów budżetu przedstawia poniższy wykres.

Wykres 5. Wykonane dochody budżetu

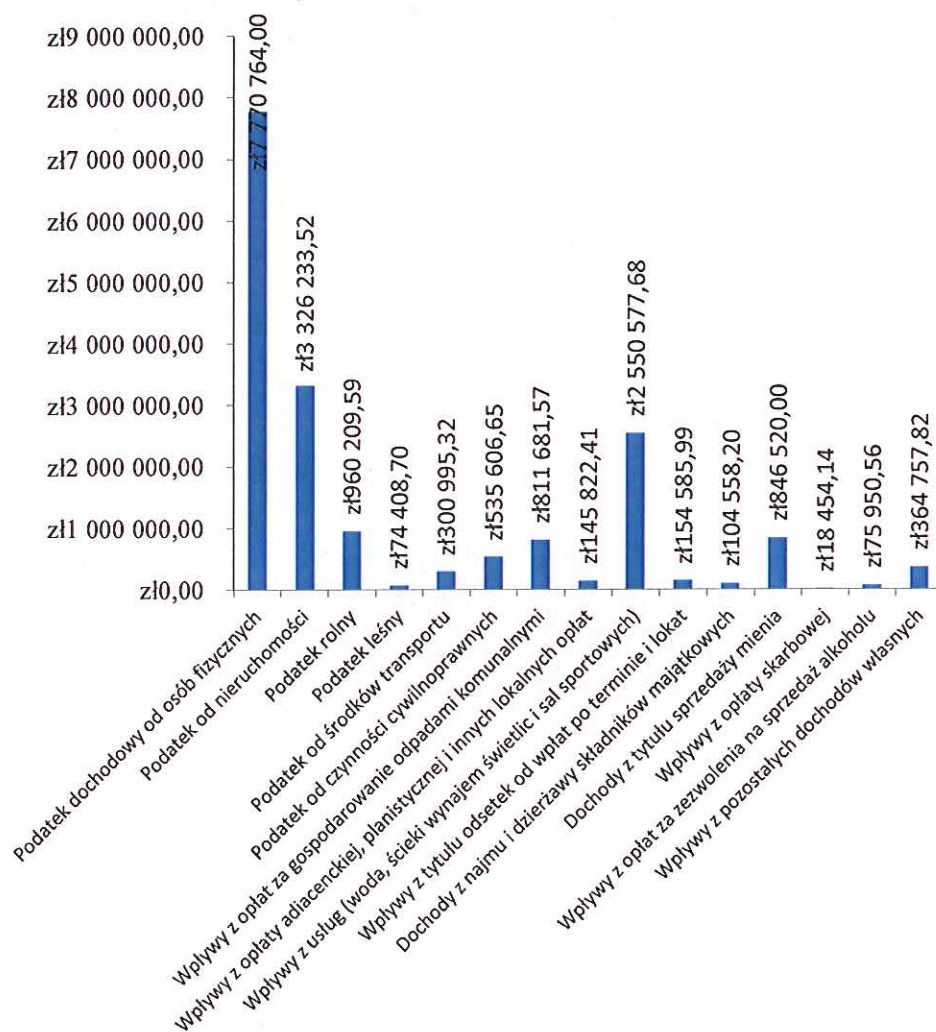
W tabeli poniżej przedstawiono wpływy z wybranych źródeł dochodów własnych oraz przedstawiono je graficznie na wykresie.

Tabela 21. Źródła dochodów własnych

Źródło dochodu	Kwota	Udział % w sumie dochodów własnych
Podatek dochodowy od osób fizycznych	7 770 764,00 zł	43,07%
Podatek od nieruchomości	3 326 233,52 zł	18,44%
Podatek rolny	960 209,59 zł	5,32%
Podatek leśny	74 408,70 zł	0,41%
Podatek od środków transportu	300 995,32 zł	1,67%

Podatek od czynności cywilnoprawnych	535 606,65 zł	2,97%
Wpływy z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi	811 681,57 zł	4,50%
Wpływy z opłaty adiacenckiej, planistycznej i innych lokalnych opłat	145 822,41 zł	0,81%
Wpływy z usług (woda, ścieki wynajem świetlic i sal sportowych)	2 550 577,68 zł	14,14%
Wpływy z tytułu odsetek od wpłat po terminie i lokat	154 585,99 zł	0,86%
Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych	104 558,20 zł	0,58%
Dochody z tytułu sprzedaży mienia	846 520,00 zł	4,69%
Wpływy z opłaty skarbowej	18 454,14 zł	0,10%
Wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu	75 950,56 zł	0,42%
Wpływy z pozostałych dochodów własnych	364 757,82 zł	2,02%
Razem dochody własne	18 041 126,15 zł	100,00%

Wykres 6. Źródła dochodów własnych

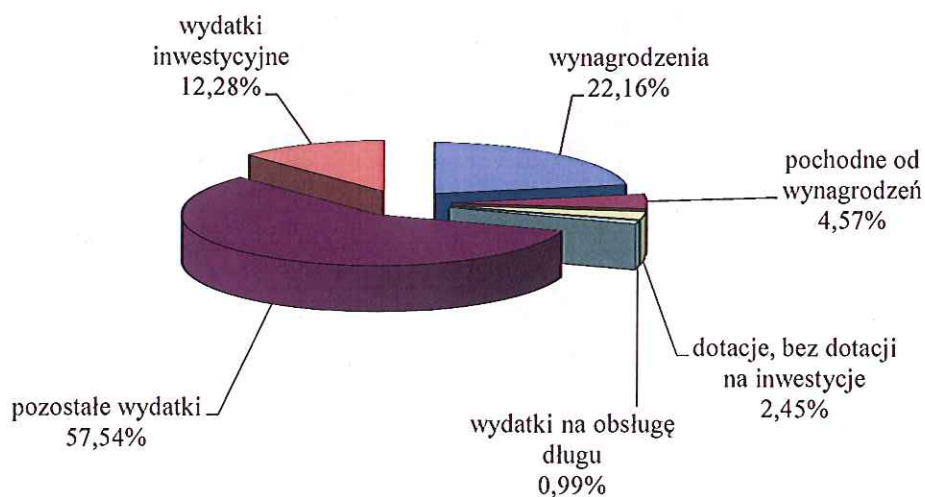
Wykonanie wydatków budżetu przedstawia się następująco:

Tabela 22. Wydatki budżetu w 2019r.

Wydatki	Plan	Wykonanie	% wykonania do planu rocznego
Wydatki w tym:	45 549 006,59 zł	40 581 365,03 zł	89,09%
Wynagrodzenia	9 431 487,50 zł	8 993 974,53 zł	95,36%
w tym wynagrodzenia w szkołach	5 381 970,00 zł	5 234 874,18 zł	97,27%
poходne od wynagrodzeń	2 014 727,35 zł	1 853 232,99 zł	91,98%
dotacje, bez dotacji na inwestycje	1 188 700,00 zł	993 734,48 zł	83,60%
wydatki na obsługę długu	430 000,00 zł	403 707,25 zł	93,89%
pozostałe wydatki	25 424 841,74 zł	23 351 401,55 zł	91,84%
wydatki inwestycyjne	7 059 250,00 zł	4 985 314,23 zł	70,62%
w tym dotacje na inwestycje	160 000,00 zł	99 000,00 zł	61,88%

Udział procentowy wykonanych wydatków w poszczególnych grupach do kwoty ogółem wydatków budżetu przedstawia poniższy wykres.

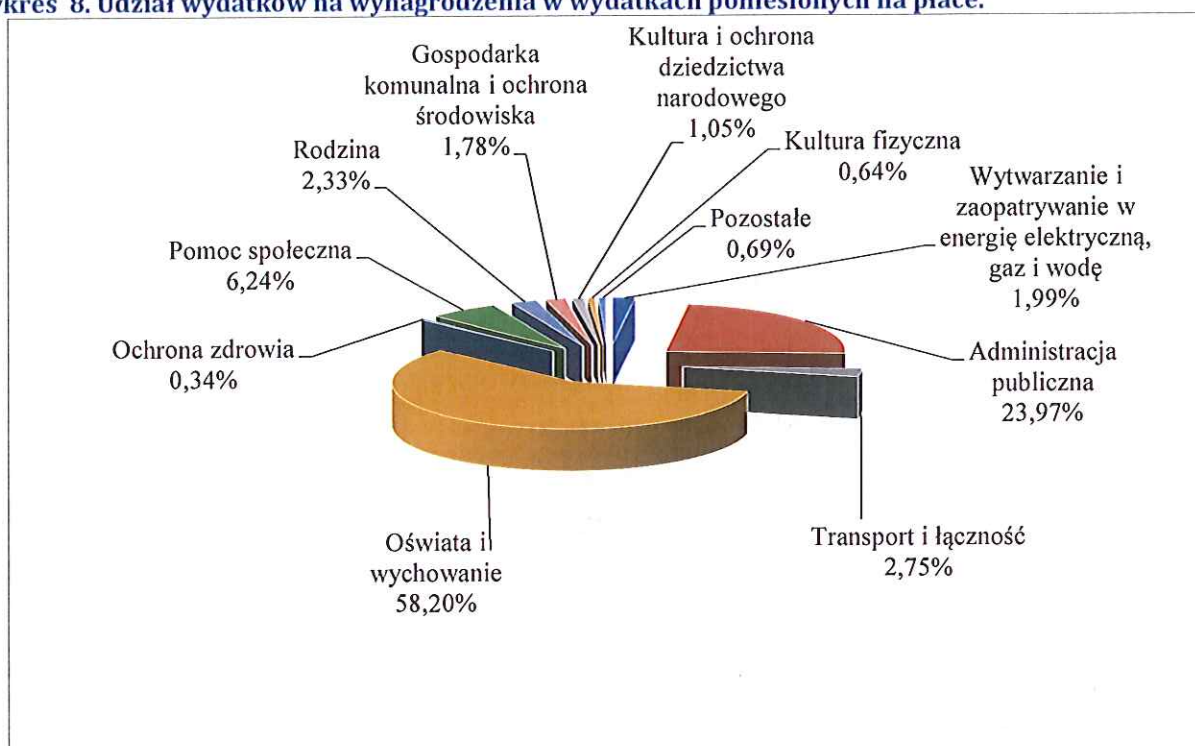
Wykres 7. Wydatki budżetu w 2019r. w poszczególnych grupach

Struktura wynagrodzeń - w 2019r na wynagrodzenia planowano kwotę 9 431 487,50 zł, z czego do 31 grudnia wydano 8 993 974,53 zł, co stanowi 95,36 % planu rocznego.

Na poniższym wykresie przedstawiono udział procentowy wykonanych wydatków na wynagrodzenia w poszczególnych grupach do kwoty ogółem wydatków poniesionych na płace.

Wykres 8. Udział wydatków na wynagrodzenia w wydatkach poniesionych na płace.

Zadłużenie gminy na koniec 2019 roku wyniosło 15 079 000 zł, co stanowiło 34,05% zrealizowanych dochodów ogółem. Zobowiązania zaciągnięte do roku 2019 zostaną spłacone do roku 2030. W poszczególnych latach będą spłacane następujące kwoty:

Tabela 23. Spłata zobowiązań budżetu w latach 2020-2030

Rok	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Kwota	1 517 000	1 567 000	1 847 000	1 847 000	2 003 000	2 003 000	2 003 000	573 000	573 000	573 000	573 000

B. Realizacja Funduszu sołeckiego

W Gminie Brodnica środki na fundusz sołecki wyodrębniane są w budżecie gminy od 2014 roku. W tych latach corocznie zwiększała się ilość sołectw zgłaszających wnioski do realizacji w ramach tego funduszu i od 2017 roku wszystkie sołectwa Gminy Brodnica korzystają z tej możliwości.

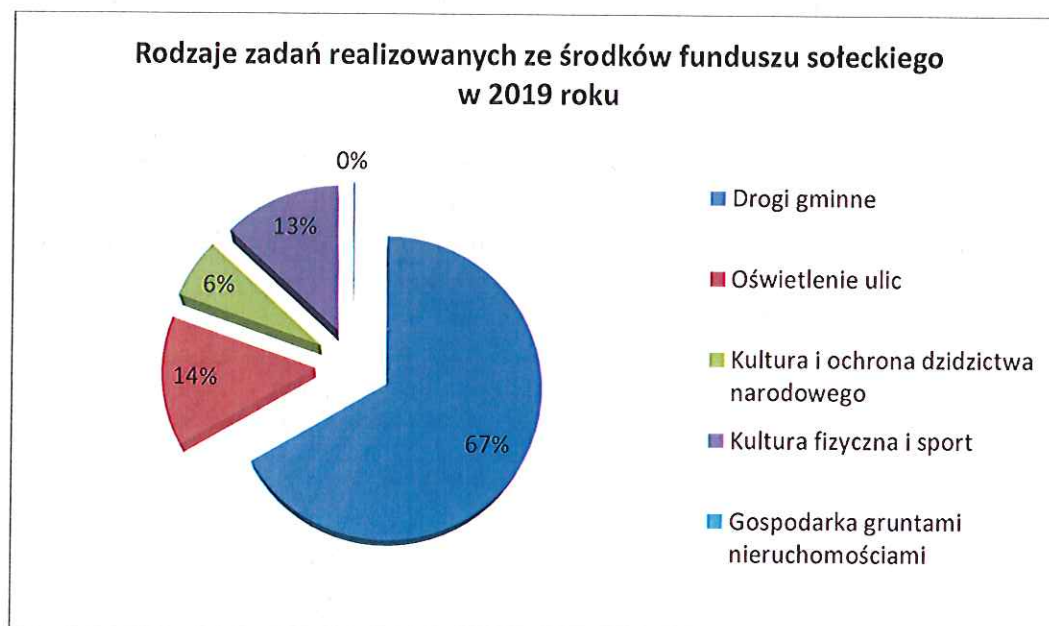
Tabela 24. Wysokość funduszu sołeckiego w latach 2014 - 2019.

Nazwa sołectwa	Kwota rozdysponowana w 2014 r.	Kwota rozdysponowana w 2015 r.	Kwota rozdysponowana w 2016 r.	Kwota rozdysponowana w 2017 r.	Kwota rozdysponowana w 2018 r.	Kwota rozdysponowana w 2019 r.
Cielęta	19 951,00	22 578,48	24 694,88	24 826,10	29 202,80	33 908,91
Dzierżno	8 722,00	9 583,67	10 292,07	10 366,29	13 226,25	14 029,96
Gorczyca			23 143,68	23 707,01	31 097,55	33 068,58

Gorczeniczka			8 110,62	8 275,37	10 874,60	11 870,20
Gortatowo	10 565,00	11 668,26	11 930,44	12 722,27	16 201,22	17 929,81
Karbowo		27 072,52	28 366,44	29 449,70	37 643,01	41 388,46
Kominy	8 526,00	9 529,00	10 251,45	10 866,94	14 194,22	12 176,65
Kozi Róg		8 581,99		9 659,50	12 744,27	13 652,40
Kruszynki			19 453,70	19 849,10	25 792,57	27 641,23
Moczała			17 601,06	18 847,81	23 690,03	28 388,87
Mszano	12 555,00	13 888,20	14 692,32	15 254,94	20 032,16	21 529,16
Niewierz		13 400,90	14 366,82	14 600,05	17 725,08	20 710,60
Nowy Dwór			9 125,63	10 101,25	13 049,52	13 156,83
Opalenica		9 150,51	9 886,82	9 836,20	12 973,21	14 152,93
Podgórz		14 781,59	15 760,02	16 256,23	20 957,33	24 305,46
Sobieszyno		9 529,53	10 147,50	10 189,60	12 553,90	13 380,10
Szabda	20 344,00	23 038,71	23 942,00	25 503,44	33 768,50	37 602,81
Szczuka		18 761,25	14 275,13	20 585,34	22 612,08	29 606,07
Szymkowo	8 968,00	9 800,25	10 469,76	10 572,44	13 545,56	14 817,00
Wybudowanie Michałowo			18 213,02	19 731,30	25 694,78	26 077,87
RAZEM	89 631,00	201 364,86	294 723,36	321 200,88	407 578,64	449 393,90

Na 2019 rok zaplanowana wysokość wydatków na zadania realizowane w ramach funduszu sołectkiego wyniosła ogółem 458 579,90 zł, natomiast wykonanie wyniosło 449 393,90 zł. Rodzaje zadań wykonanych z funduszu sołectkiego na 2019 rok oraz ich udział w całości wydatków przedstawia poniższy wykres.

Wykres 9. Zadania realizowane w 2019 r. z funduszu sołectkiego

C. Środki pozabudżetowe (dofinansowania z funduszy europejskich) w 2019 roku

Tabela 25. Projekty realizowane z udziałem środków z UE

Tytuł projektu / Źródło finansowania	Wartość projektu (w złotych)	Wartość dofinansowania (w złotych)	Wkład własny (w złotych)
„Budowa placów zabaw we wsi Nowy Dwór i Kominy oraz boiska sportowego we wsi Kominy”, PROW na lata 2014 – 2020, poddziałanie 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”	282.806,05 zł	161 362,98 zł	121 443,07 zł
„Nowe umiejętności – nowy start – lepsze życie” – realizowany przez GOPS projekt EFS Oś Priorytetowa 9 Solidarne społeczeństwo, Działanie 9.2. Włączenie społeczne, Poddziałanie 9.2.1 Aktywne włączenie społeczne	238 368,00 zł	202 612,80 zł	35 755,20 zł
„Poprawa jakości edukacji przedszkolnej w Gminie Brodnica”, RPO WK-P na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa 10 Innowacyjna edukacja Działanie 10.2 Kształcenie ogólne i zawodowe, Poddziałanie 10.2.1 Wychowanie przedszkolne	104 399,98 zł	88 739,98 zł	15 660,00 zł
„Zdobywanie przez uczniów kompetencji kluczowych z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i języka obcego w szkołach Gminy Brodnica” EFS Poddziałanie 10.2.2 Kształcenie ogólne	313 499,50 zł	297 817,90 zł	15 681,60 zł
Zdobycie przez uczniów Szkoły Podstawowej w Gortatowie z siedziba w Szczuce kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy EFS Poddziałanie 10.2.2 Kształcenie ogólne	198 713,75 zł	168 902,19 zł	29 811,56 zł
„Infostrada Kujaw i Pomorza 2.0”, Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, działanie 2.1. Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych,	109 044,87 zł	92 688,13 zł	16 356,74 zł

IV. Informacja o stanie mienia komunalnego

A. Dane dotyczące przysługujących gminie praw własności:

1. Ogólny stan gruntów

W prowadzonej ewidencji gruntów stan na 31.12.2018r. wynosił 250,8466 ha o wartości 4.057 260,94 zł. W 2019r. nabyto grunty o powierzchni 1,4723 ha i wartości 123 891,80 zł oraz zbyto grunty o łącznej powierzchni 4,7532 ha i wartości 90 786,00 zł. W związku z tym stan gruntów gminnych na 31.12.2019r. wynosił 247,5657 ha o wartości 4 079 972,74 zł.

2. Stan nieruchomości zabudowanych gminy Brodnica:

Gmina posiada 8 budynków mieszkalnych, w tym 1 budynek socjalny z 12 mieszkaniami socjalnymi i 3 lokale mieszkalne znajdujące się w 2 budynkach szkolnych. Łącznie Gmina posiada 52 lokale mieszkalne. Ponadto w zasobie gminy znajduje się: 9 świetlic, 1 salka wiejska, 3 remizy, garaże w Szczuce, budynek gospodarczy w Karbowie, była baza SKR w Gorzenicy, 5 szkół, 2 hydrofornie, 41 przepompowni ścieków, 1 pompownię wody, 7 studni głębinowych, 9 boisk sportowych, 19 placów zabaw, 6 siłowni, udział w budynku przy ul. Zamkowej 13 w Brodnicy oraz budynek przy ulicy Mazurskiej 13 w Brodnicy, w którym mieści się siedziba Urzędu Gminy Brodnica i GOPS. Większość budynków stanowiących mienie komunalne zostało wyremontowanych. Wszystkie budynki mają aktualne przeglądy techniczne, elektryczne i kominiarskie. Stan techniczny budynków jest w większości dobry.

W świetlicach i remizach OSP, z wyjątkiem świetlic we wsiach Karbowo i Szczuka odczuwalny jest brak wentylacji. W małych świetlicach brak jest ogrzewania. Wadą są też stropodachy, które wymagają w przyszłości gruntownych remontów. Potrzeby remontowe zasobu mieszkalnego zostały określone w uchwale nr XVII/89/16 Rady Gminy Brodnica z dnia 29.03.2016r. w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Brodnica w latach 2016 – 2020 (ze zm.).

3. Szczegółowe dane o zmianach w stanie mienia komunalnego w 2019r.:

- 1) W drodze przetargu ustnego nieograniczonego sprzedano 5 działek niezabudowanych o łącznej powierzchni 3,8732 ha za kwotę 797 500,00 zł;
- 2) Na podstawie decyzji Wojewody Kujawsko Pomorskiego nr 8/2019 o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej polegającej na: „Rozbudowie drogi wojewódzkiej nr 560 poprzez budowę ścieżki pieszo-rowerowej z miejscowości Osiek przez wieś Gorzenica (gm. Brodnica) do miasta Brodnicy” zbyto na rzecz Wojewody Kujawsko pomorskiego działki o łącznej powierzchni 0,3642ha o wartości 3 642,00 zł;
- 3) Na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018r o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów (Dz.U. z 2019r. poz. 916) Gmina zbyła 4 działki o łącznej powierzchni 0,4320 ha i wartości ewidencyjnej 18 308 złotych;
- 4) Nieruchomość zabudowaną budynkiem mieszkalnym i gospodarczym w Szabdzie sprzedano na rzecz dotychczasowego najemcy za kwotę 19 320,00 zł;
- 5) Lokal mieszkalny nr 6 w Moczadłach 13 sprzedano w drodze bezprzetargowej na rzecz dotychczasowego najemcy wraz z przynależnym gruntem, piwnicą, pomieszczeniami przynależnymi i częściami wspólnymi w budynku mieszkalnym za kwotę 30.000,00 zł z uwzględnieniem należnych bonifikat (40%);
- 6) W trybie art. 98 ustawy o gospodarce nieruchomościami nabyto 6 działek (wydzielone pod drogi publiczne) o łącznej powierzchni 0,6911 ha i wartości 57 267,80 zł;
- 7) Na podstawie ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych, ustawy o gospodarce nieruchomościami, ustawy o drogach publicznych i ustawy o finansowaniu infrastruktury transportu lądowego, nabyto działkę nr 62/3, obręb Cielęta, o pow. 0,2219 ha i wartości ewidencyjnej 33 285,00 zł;
- 8) Na podstawie aktu notarialnego nabyto 13 działek o łącznej powierzchni 0,5593 ha i wartości 33 330,00 zł;

9) Umowy dzierżawy na cele rolne - na dzień 31.12.2019 r. na cele rolne było zawartych 25 umów dzierżawnych na grunty o łącznej pow. 8,3758 ha z tego 5 umów dotyczyło dzierżawy gruntów na podstawie ustawy „Karta Nauczyciela” o powierzchni łącznej 0,9700 ha oraz 22 umowy zawarte z rolnikami na grunty o powierzchni łącznej 7,4058 ha. W 2019r. przedłużono dotychczasowemu dzierżawcy 1 umowę na okres do 3 lat, zgodnie z obowiązującą uchwałą RG Brodnica oraz zawarto 3 nowe umowy.

5. Umowy na inne cele obowiązujące w 2019 roku:

- 1) Na cele publiczne (pętle autobusowe i chodniki) były zawarte 3 umowy długoterminowe w formie aktu notarialnego;
  - 2) Umowa dzierżawy na część działki o nr 64/5 o powierzchni około 60 m², położonej przy ul. 18 stycznia w Brodnicy z przeznaczeniem na część drogi gminnej w Podgórzu zawarta na okres 2 lat;
  - 3) Umowa dzierżawy na baner reklamowy w Cielętach z Firmą Holand-Meble Sprzedaż Detaliczna Artykułów w Sklepach;
  - 4) Umowa dzierżawy z Firmą ECO-SPEED na byłą bazę SKR w Gorczenicy;
  - 5) Umowa użyczenia świetlicy w Karbowie zawarta ze Stowarzyszeniem Społeczno-Kulturalnym Przyjaciół wsi Karbowo;
  - 6) Umowa użyczenia świetlicy wiejskiej w Szczuce zawarta z KGW Szczuka;
  - 7) Umowa użyczenia remizy OSP Gorczenica zawarta z OSP Gorczenica;
  - 8) Umowa użyczenia remizy OSP Szczuka zawarta z OSP Szczuka;
  - 9) Umowa użyczenia świetlicy w Karbowie zawarta z 28 drużyną Harcerzy;
  - 10) Umowa użyczenia świetlicy w Karbowie zawarta z Stowarzyszeniem NADZIEJA;
  - 11) Umowa użyczenia pomieszczenia w UG z Gminną Spółką Wodną w Brodnicy.
- Umowy użyczenia są nieodpłatne.

B. Użytkowanie wieczyste

Na dzień 31 grudnia 2019r. powierzchnia gruntów stanowiących własność Gminy Brodnica oddanych w użytkowanie wieczyste wynosiła 0,2455 ha. Obecnie jest 3 użytkowników wieczystych na 3 działkach gminnych. Są to działki przekazane w użytkowanie wieczyste pod działalność gospodarczą (1 ubojnia i 2 sklepy). W roku 2019 przekształcono z mocy zmienionych przepisów prawa 4 działki o pow. 0,4320 ha stanowiące własność gminy, będące w użytkowaniu wieczystym osób fizycznych (7 użytkowników), przeznaczone na cele mieszkaniowe, w prawo własności.

Ponadto Gmina Brodnica jest użytkownikiem wieczystym działek położonych na terenie Miasta Brodnica: nr 150/3 udział 37/100 w działce o pow. 0,2293 ha przy ul Zamkowej 13 oraz nr 641/3 o pow. 0,2869 ha przy ul Mazurskiej 13.

C. Dochody uzyskane z tytułu wykonywania prawa własności i innych praw majątkowych oraz z wykonywania posiadania

Do końca grudnia 2019 r. wpłynęły następujące kwoty z tytułu gospodarowania mieniem komunalnym:

- czynsze za lokale mieszkalne – 87 217,42 zł,
- czynsze dzierżawne za grunty – 2 891,10 zł,
- czynsze za lokale – 14 449,68 zł,
- opłata za wieczyste użytkowanie gruntów – 3 005,16 zł.

D. Urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne

Zadania własne w zakresie gospodarki wodociągowej Gmina Brodnica realizuje na podstawie Uchwały Nr X/89/19 Rady Gminy Brodnica z dnia 27 września 2019 roku w sprawie uchwalenia Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Brodnica. Gmina zarządza dwoma stacjami uzdatniania wody zlokalizowanymi we wsiach Szymkowo i Mszano, jedną pompownią wody znajdującą się we wsi Szczuka podnoszącą ciśnienie dla odbiorców we wsiach: Cielęta, Wyb. Michałowo, Bobrowiska i Nowy Dwór oraz rozdzielczą siecią wodociągową o łącznej długości 181,9 km, z czego w roku 2019 przybyło 0,7 km sieci we wsiach: Nowy Dwór, Wyb. Michałowo i Gorczenica. Sieć wodociągowa uzbrojona jest w 660 naziemnych hydrantów pożarowych. Od sieci gminnej wykonanych jest 2 536 przyłączy o łącznej długości 71,5 km, z czego w roku 2019 przybyło 95 nowych przyłączy o łącznej długości 1,4 km. Hydrofornia w Szymkowie uzdatnia wodę z czterech studni głębinowych, z których dwie znajdują się we wsi Szymkowo a kolejne dwie we wsi Szczuka. Hydrofornia w Mszanie uzdatnia wodę z trzech studni głębinowych, z których dwie znajdują się we wsi Mszano a jedna we wsi Szabda.

W zakresie gospodarki kanalizacyjnej gmina zarządza 41 przepompowniami ścieków dzięki którym możliwy jest sprawny odbiór i przesył ścieków do oczyszczalni miejskiej, 10 przepływomierzami zliczającymi ilość odprowadzanych ścieków oraz siecią kanalizacji sanitarnej, której łączna długość bez przykanalików wynosi 61,28 km z czego w roku 2019 przybyło 0,38 km, we wsi Gorczenica. Od sieci kanalizacyjnej prowadzi do odbiorców usług 679 przykanalików o łącznej długości 12,37 km, z czego w roku 2019 przybyło 19 nowych o długości 0,12 km.

E. Drogi gminne oraz zadania wykonane w 2019 roku w celu poprawy ich stanu

Ogólna długość dróg będących własnością Gminy Brodnica wynosiła w 2019 r. 226,182 km, z tego 129,024 km zaliczanych jest do kategorii dróg gminnych, pozostałe są drogami wewnętrznymi. W ramach budowy, remontów i utrzymania dróg w 2019r. wykonano niżej wymienione prace:

1) budowy, remonty/modernizacje chodników i dróg gminnych:

- przebudowa ulic Jaśminowej, Daliowej i Narcyzowej w Karbowie,
- budowa chodnika przy ul. Północnej,
- przebudowa ulic Grabowej, Klonowej, Bukowej, Jesionowej i Dębowej w Cielętach,
- przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych nr 080503C Brodnica - Przydatki w miejscowości Moczadła,
- przebudowa drogi gminnej nr 080507C - ul. Małgorzatka w miejscowości Karbowo w km 0+410 - 0+660,
- utwardzenie z kostki granitowej na drodze gminnej nr 080503C Brodnica - Przydatki w miejscowości Moczadła,

2) utwardzenie nawierzchni gruntowej betonem kruszonym wraz z klinowaniem żwirem zaglinionym, żwirem zaglinionym oraz kamieniem kłińcem dróg gminnych we wsiach: Dzierżno - 200mb, Gortatowo - 200mb, Szczuka - 550mb, Szymkowo - 250mb, Mszano - 200mb, Karbowo - 220mb, Gorczeniczka - 200mb, Niewierz - 50mb, Gorczenica - 100mb, Wybudowanie Michałowo - 650mb, Moczadła - 950mb, Kruszynki - 400mb, Kominy - 25mb, Sobiesierzno - 250mb, Nowy Dwór - 250mb, Opalenica - 200mb, Podgórz - 400mb, co daje łącznie 5 125 metrów bieżących. Dodatkowo utwardzono kamieniem kłińcem o grubości ok. 10 - 15cm nawierzchnię dróg we wsiach

Szymkowo - 1 100mb oraz Gortatowo - 1 000 mb. Łącznie wykonano utwardzenie nawierzchni dróg gruntowych na długości - 7 225 mb.

3) wykonano bariery energochłonne we wsiach: Dzierżno, Gorczenica, Niewierz, Kruszyнки i Nowy Dwór - zgodnie z zaleceniami z przeglądu dróg,

4) zakupiono sprzęt niezbędny do prac przy drogach: głowicę z piłą tarczową, kosiarkę - mulczer do wycinki traw w poboczach dróg, podkaszarkę spalinową do wykaszania traw, pilarkę spalinową do cięcia drewna, zamiatarkę (szczotka) zawieszaną na ciągniku do czyszczenia chodników oraz przyczepę ciągnikową z nakładkami.

Stan dróg gminnych o nawierzchni bitumicznej jest średni lub dobry. Wymagana jest w przyszłości poprawa stanu nawierzchni bitumicznej n/ wym. dróg gminnych: Opalenica - Kozi Róg, Szymkowo - Świerczyny, dalszy ciąg drogi Moczadła – Opalenica, odcinek drogi Mszano – Niewierz oraz część ul. Na Belfort w Szabdzie. Stan dróg o nawierzchni gruntowej oraz miejscowo utwardzonych kamieniem kruszonym, betonem kruszonym, szlaką lub żwirem zaglinionym – w zależności od pory roku jest dobry.

F. Urządzenia melioracji wodnych szczegółowych

Ogólna powierzchnia rowów gminnych wynosi 19,40 ha. Ich utrzymaniem i konserwacją zajmuje się Gminna Spółka Wodna. Gmina przeprowadziła w roku 2019 dwukrotne czyszczenie studni kanalizacji deszczowej w ciągach dróg: Karbowo ul. Klubowa, Wąwozowa i Żmijewska.

G. Oświetlenie drogowe

Drogi na terenie Gminy Brodnica na koniec 2019 roku oświetlane były przez 807 (na koniec 2018r. – 746) lamp, z czego 347 (w 2018r. – 329) opraw znajduje się na słupach stanowiących własność ENERGA - Oświetlenie a 460 (w 2018 – 417) stanowi własność komunalną gminy. W tej liczbie znajduje się 61 lamp, które przybyły w roku 2019, z czego gmina wybudowała 43 we wsiach: Karbowo, Szabda i Kominy, natomiast 18 lamp zainstalowano na słupach Energa- Oświetlenie we wsiach: Szczuka, Karbowo i Wybudowanie Michałowo.

V. Informacja o realizacji polityk, programów i strategii

A. Strategia Rozwoju Gminy Brodnica na lata 2016-2025

Uchwalona została przez Radę Gminy Brodnica uchwałą nr XX/106/16 z dnia 11 lipca 2016 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Brodnica na lata 2016-2025. Celem strategicznym w niej określonym jest: Solidarne społeczeństwo korzystające z dobrej infrastruktury społecznej i technicznej.

1. Cele strategiczne

W strategii wyróżniono następującą hierarchię celów:

- cel strategiczny stanowiący cel nadrzędny, do którego dąży gmina projektując działania rozwojowe,
- cele operacyjne, wskazują najważniejsze obszary, których wsparcie jest konieczne dla przyspieszenia rozwoju gminy,
- kierunki działań, uszczegółwiają cele operacyjne i zawierają propozycje działań, koniecznych dla osiągnięcia poszczególnych celów operacyjnych.

Tabela 26. Cele operacyjne i kierunki działań na lata 2016-2025.

Cele operacyjne	
Nr celu	Nazwa celu
1.	Rozwinięta infrastruktura wodna i kanalizacyjna w gminie
2.	Rozwinięta i bezpieczna infrastruktura drogowa
3.	Dobrze funkcjonujący publiczny transport zbiorowy
4.	Poprawa bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów poprzez budowę energooszczędnego oświetlenia ulicznego
5.	Poprawa stanu gospodarki mieszkaniowej i komunalnej
6.	Poprawa jakości i efektywności funkcjonowania administracji
7.	Nowoczesna oświata i wychowanie przedszkolne
8.	Rozwinięta baza sportowa i rekreacyjna
9.	Większa dbałość o zachowanie i ochronę dziedzictwa kulturowego
10.	Aktywne i solidarne społeczeństwo
11.	Rewitalizacja obszarów zdegradowanych

2. Stan realizacji Strategii:

Po upływie każdego roku realizacji strategii przygotowywane są sprawozdania z jej wykonania, przedstawiane Radzie Gminy Brodnica oraz publikowane na stronie internetowej w celu udostępnienia mieszkańcom. Coroczna ocena wdrożenia strategii sporządzana w formie raportu zawiera dane w terminie do 31 marca za rok poprzedni oraz w terminie do 30 czerwca obejmująca cały okres funkcjonowania strategii. Poniżej zawarto wyciąg zawierający informacje o najważniejszych zrealizowanych celach strategii:

Tabela 27. Zrealizowane w 2019 r. cele strategiczne

Lp.	Cele strategiczne	Zrealizowane działania
1.	Cel operacyjny: Rozwinięta infrastruktura wodna i kanalizacyjna w gminie	<ol style="list-style-type: none"> Opracowano dokumentację projektową odcinka sieci wodociągowej w Szabdzie. Wybudowano łącznie 684 metry sieci wodociągowych o średnicy 90 mm wraz z niezbędnymi urządzeniami we wsiach: Szymkowo, Wybudowanie Michałowo, Nowy Dwór i Gorczenica. Rozpoczęto realizację zadania rozbudowy zbiorników retencyjnych w Szymkowie. Dokonano aktualizacji dokumentacji projektowej na wykonanie sieci kanalizacji sanitarnej w Szabdzie. Wybudowano 379 metrów kanalizacji sanitarnej w Gorczenicy. Wykonano modernizację przepompowni ścieków w Mszanie (z dofinansowaniem z Gminy Bobrowo).
2.	Rozwinięta i bezpieczna infrastruktura drogowa	<ol style="list-style-type: none"> Udzielono 181 793,39 zł dotacji dla Miasta Brodnicy na bieżące utrzymanie dróg - odcinek ul. Krańcowej oraz odcinek ul. Polnej. Wybudowano zatokę prawostronną o długości 61 m w Cielętach przy drodze wojewódzkiej nr 544. Pozyskano dofinansowanie ze środków RPO WKP "Zrównoważona mobilność miejska i promowanie strategii niskoemisyjnych" Europejskiego Funduszu Rozwoju na inwestycję pn. „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 560 poprzez budowę ścieżki pieszo-rowerowej z miejscowości

		Osiek przez wieś Gorczenica (Gm. Brodnica) do miasta Brodnicy” oraz ogłoszono przetarg na budowę ścieżki z terminem realizacji w latach 2020-2021. 4. Wybudowano, przebudowano, zmodernizowano lub wyremontowano różnymi technologiami łącznie 2 240 metrów asfaltowych dróg gminnych, 1 706 metrów z kostki betonowej i 9 375 metrów dróg gruntowych.
3.	Dobrze funkcjonujący publiczny transport zbiorowy	Objęto dowozem dzieci i uczniów oraz osoby uprawnione do placówek oświatowych - w roku szkolnym 2018/2019 – 451 osób i w roku szkolnym 2019/2020 – 397 osób.
4.	Poprawa bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów poprzez budowę energooszczędnego oświetlenia ulicznego	1. Wybudowano łącznie 43 nowe lampy oświetlenia drogowego w miejscowościach: Karbowo, Szabda i Kominy. 2. Zlecono wykonanie usługi oświetleniowej na słupach Energi-Oświetlenie – montaż 22 opraw oświetleniowych w Karbowie, Wyb. Michałowo, Szczuce i Mszanie.
5.	Poprawa stanu gospodarki mieszkaniowej i komunalnej	Wykonano remonty w 4 mieszkalnych budynkach komunalnych: 1) przestawienie pieca grzewczego w Gorczenicy 24/3, 2) wymianę drzwi wejściowych oraz 5 okien w budynku w Gorczenicy 41, 3) malowanie klatki schodowej w Kominach 1, 4) wydzielenie 2 pomieszczeń - tymczasowego oraz socjalnego w budynku Gorczenica 52.
6.	Poprawa jakości i efektywności funkcjonowania administracji	Pracownicy Urzędu Gminy Brodnica brali udział łącznie w 94 szkoleniach dotyczących min. gospodarki nieruchomościami, prawa oświatowego, zamówień publicznych, świadczeń rodzinnych i wychowawczych, pomocy publicznej i podatków, obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego.
7.	Nowoczesna oświata i wychowanie przedszkolne	1. Od 01.09.2019r. realizowano projekt pn. "Poprawa jakości edukacji przedszkolnej w Gminie Brodnica" dla dzieci z oddziałów przedszkolnych w Gortatowie, Cielętach i Karbowie finansowany ze środków EFS. 2. W roku szkolnym 2018/2019 i 2019/2020 w szkołach podstawowych w Szabdzie i w Gorczenicy realizowano projekt pn. „Zdobywanie przez uczniów kompetencji kluczowych z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i języka obcego w szkołach Gminy Brodnica” dofinansowany ze środków EFS. 3. Po podpisaniu umowy na dofinansowanie , w listopadzie 2019r. rozpoczęto realizację projektu ze środków EFS pt. „Zdobywanie przez uczniów Szkoły Podstawowej w Gortatowie z siedzibą w Szczuce kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy”. 4. Wzięto udział w rządowym program rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych "Aktywna tablica", z którego zakupiono 6 szt. interaktywnych monitorów dotykowych po 2 dla każdej ze szkół gminnych. 5. W SP Gortatowo z siedziba w Szczuce odbyły się I Targi Edukacyjne dla uczniów klas ósmych Szkół Gminy Brodnica oraz trzecich klas gimnazjalnych. 6. Przeprowadzono pięć gminnych konkursów dla uczniów szkół: ortograficzny, matematyczny, historyczno – przyrodniczy, z języka angielskiego oraz twórczości przedszkolaków, w których udział wzięło łącznie 132 uczniów.

8.	Rozwinięta baza sportowa i rekreacyjna	Wykonano inwestycję pn. „Budowa placów zabaw we wsi Nowy dwór i Kominy oraz boiska sportowego we wsi Kominy” ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.
9.	Większa dbałość o zachowanie i ochronę dziedzictwa kulturowego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowano i przeprowadzono trzy szkolne konkursy: recytatorskie dla przedszkolaków w Cielętach oraz dla uczniów w Gorczenicy i spotkania teatralne dla uczniów także w Gorczenicy. 2. Przygotowano i przeprowadzono imprezy gminne kultywujące tradycje i kulturę: Przegląd Palm Wielkanocnych w Szczuce, Dożynki Gminne w Szczuce oraz Biesiadę Kulturalną w Gorczenicy. 3. 11 maja na brodnickim Przedzameczu podczas samorządowego Festynu Małych Ojczyzn wystawiono stoisko promocyjne Gminy Brodnica z prezentacją osiągnięć naszego samorządu, materiałami promocyjnymi o gminie, wyrobami rękodzielniczymi i kulinarnymi z KGW. Na scenie wystąpili: Zespół Śpiewaczy „Karbowianie”, „Czerwone Korale” i „Szczupanki” oraz uczniowie SP w Szabdzie. 4. W grudniu 2019r. odbyło się 8 spotkań wigilijnych zorganizowanych przez Wójta Gminy Brodnica i Panie z KGW. Przygotowano i wręczono także 50 paczek dla mieszkańców naszej gminy.
10.	Aktywne i solidarne społeczeństwo	<ol style="list-style-type: none"> 1. W okresie od 15.03 do 14.09.2019r. w Urzędzie Gminy Brodnica odbywały się dwa staże zawodowe (z dofinansowaniem z PUP w Brodnicy), po którym stażyści zostali zatrudnieni na okres trzech miesięcy czyli do 15.12.2019r., zgodnie z umową z PUP na organizację stażu. . 2. Utrzymywano trwałość projektu „Likwidacja barier wykluczenia cyfrowego na obszarze gminy Brodnica”, poprzez zapewnienie dostępu do Internetu dla 120 gospodarstw domowych z terenu gminy Brodnica oraz serwis i ubezpieczenie 230 zestawów komputerowych zakupionych w ramach projektu - także dla szkół gminnej Biblioteki Publicznej w Szczuce i świetlicy w Karbowie. 3. Zrealizowano osiem projektów w ramach programu profilaktycznego przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii (wycieczki dla uczniów, udział w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych, przedstawienia, spektakle i programy autorskie) dla wszystkich uczniów szkół gminnych. 4. Prowadzono zajęcia sportowe na boiskach Orlik w Szczuce oraz w salach sportowych w Gorczenicy, Szabdzie i Szczuce. 5. Przygotowano i przeprowadzono pięć gminnych imprez sportowych: Bieg Napoleoński w Szabdzie wraz z biegami dla dzieci i młodzieży, Gminny Turniej Piłki Nożnej Szkół Podstawowych o Puchar Wójta Gminy Brodnica oraz Szkolny Turniej Piłki Nożnej dla klas gimnazjalnych o Puchar Wójta Gminy Brodnica na boisku Orlik w Szczuce, "Jesienny integracyjny marsz NordicWalking", Halowy Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wójta Gminy Brodnica z okazji Święta Niepodległości oraz Gminny Turniej Tenisa Stołowego. 6. W ramach środków funduszu sołeckiego współorganizowano z sołectwami pięć imprez o różnym charakterze: dla seniorów, rodzinne pikniki sportowo-rekreacyjne, oraz spotkania dla dzieci ze Świętym Mikołajem.

		7. W ramach Programu współpracy Gminy Brodnica z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2019r. wsparcie otrzymało łącznie 22 projekty zadań złożonych przez 17 organizacji. Wysokość wykorzystanej przez organizacje dotacji na zadania publiczne w zakresie: kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, upowszechniania kultury fizycznej oraz organizacji wypoczynku dzieci i młodzieży wyniosła w 2019 r. łącznie 97 520,00 złotych (1 organizacja zrezygnowała z realizacji zadania).
11.	Rewitalizacja obszarów zdegradowanych	Przyjęty uchwałą nr XXXI/190/17 Rady Gminy Brodnica z dnia 24 października 2017 r. w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Brodnica na lata 2017 -2023 Program obejmuje realizację projektu modernizacji świetlic wiejskich w Bartnikach i Gortatowie, dla którego w 2019r. opracowano dokumentację aplikacyjną w związku z planowanym ogłoszeniem konkursu ze środków unijnych przez Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Pojezierze Brodnickie”.

B. Planowanie przestrzenne i rozwój budownictwa

1. Studium uwarunkowań i plany miejscowe

Podstawowym aktem prawnym do wszelkich działań w zakresie prowadzenia lokalnej polityki przestrzennej na terenie Gminy Brodnica jest ustawa z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Ustawa ta przewiduje istnienie dwóch dokumentów, na podstawie których gmina prowadzi politykę i gospodarkę przestrzenną. Jest to studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Ze względu na fakt, że obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brodnica przyjęte uchwałą Rady Gminy Brodnica nr XLI/247/2010 w dniu 27 września 2010 roku wymagało nowelizacji a Rada Gminy Brodnica zdecydowała uchwałą nr III/31/18 z dnia 28 grudnia 2018 r. o przystąpieniu do sporządzenia nowego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brodnica w 2019 roku prowadzono procedurę w sprawie zmiany studium.

Na terenie Gminy Brodnica w 2019 roku obowiązywało 25 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w miejscowościach: Cielęta, Karbowo, Kominy, Szabda, Gorczenica, Gortatowo, Niewierz oraz Wybudowanie Michałowo. W 2019 roku zakończona została procedura sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Karbowo oraz procedura sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Kominy. Przeznaczenie terenów objętych planami sprowadza się do zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, usług oraz zabudowy przemysłowej.

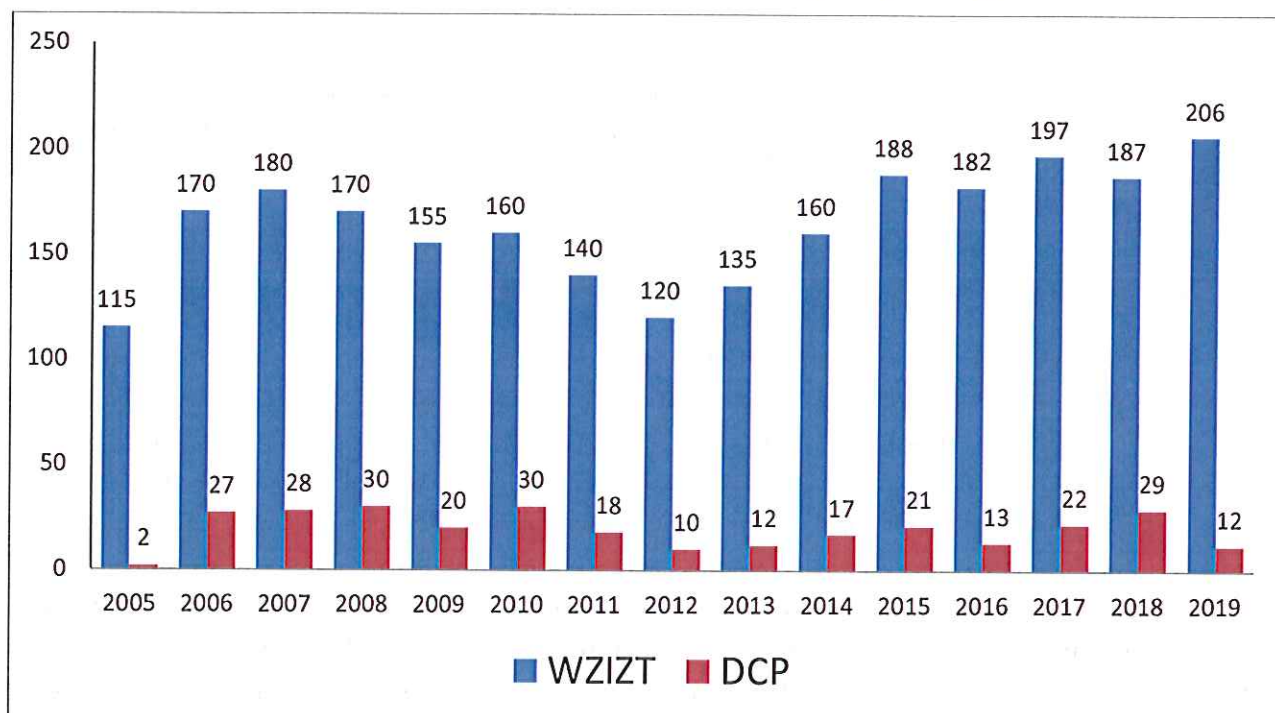
2. Decyzje o warunkach zabudowy

Gospodarowanie przestrzenią na obszarach pozbawionych miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego następuje na podstawie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. W 2019 r. wydano 206 (w 2018r.-187) decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz 12 (w 2018r. – 29) decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Decyzje te wydaje Wójt dla konkretnego inwestora

na określoną inwestycję. Procedura wydania decyzji o warunkach zabudowy jest bardzo rozbudowana i w niektórych przypadkach uniemożliwia wprowadzenie nowej zabudowy.

W obszarach bezpośrednio przylegających do granic miasta Brodnicy, zaznacza się wyraźny rozwój budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego, co wiąże się ze zmianą dotychczasowego rolniczego wykorzystania terenów. Można to w szczególności zaobserwować na przykładzie miejscowości: Cieleća, Wybudowanie Michałowo, Szabda, Kruszyнки, Podgórz, Moczadła oraz Karbowo. W miejscowościach tych silnie rozwinęła się funkcja mieszkaniowa, a wraz z nią poprawił się stan infrastruktury technicznej. Miejscowości te mają szansę stać się znaczącymi ośrodkami o funkcjach komplementarnych w stosunku do miasta np. zaplecza mieszkaniowego, zaplecza gospodarczego, rekreacyjno-rozrywkowego.

Wykres 10. Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz decyzje celu publicznego w latach 2005-2019.

3. Numeracja porządkowa nieruchomości

Intensywny rozwój budownictwa wiąże się także z koniecznością nadawania nazw ulicom. Istniejący szkielet numeracji oraz intensywny rozwój powoduje trudności techniczne przy nadawaniu numerów porządkowych (konieczność nadawania numerów z oznaczeniami literowymi). Dodatkowo komplikują sprawę dokonywane wtórne podziały nieruchomości, które powodują konieczność nadawania numerów przy nieruchomościach, które miały już nadany numer oznaczony przez cyfrę oraz literę alfabetu. W 2019 roku nadano 88 nowych numerów nieruchomościom i dokonano 73 zmian numerów nieruchomości w związku z podjęciem poniższych uchwał w sprawie nadania nazwy ulicom:

- 1) Uchwała Nr V/48/19 Rady Gminy Brodnica z dnia 29 marca 2019 r. w sprawie nadania nazwy ulicy drodze publicznej – ul. Skowronkowa w Kominach,
- 2) Uchwała Nr X/85/19 Rady Gminy Brodnica z dnia 27 września 2019 r. w sprawie nadania nazw ulic drogom publicznym – ul. Orzechowa i Śliwkowa w Podgórzu,

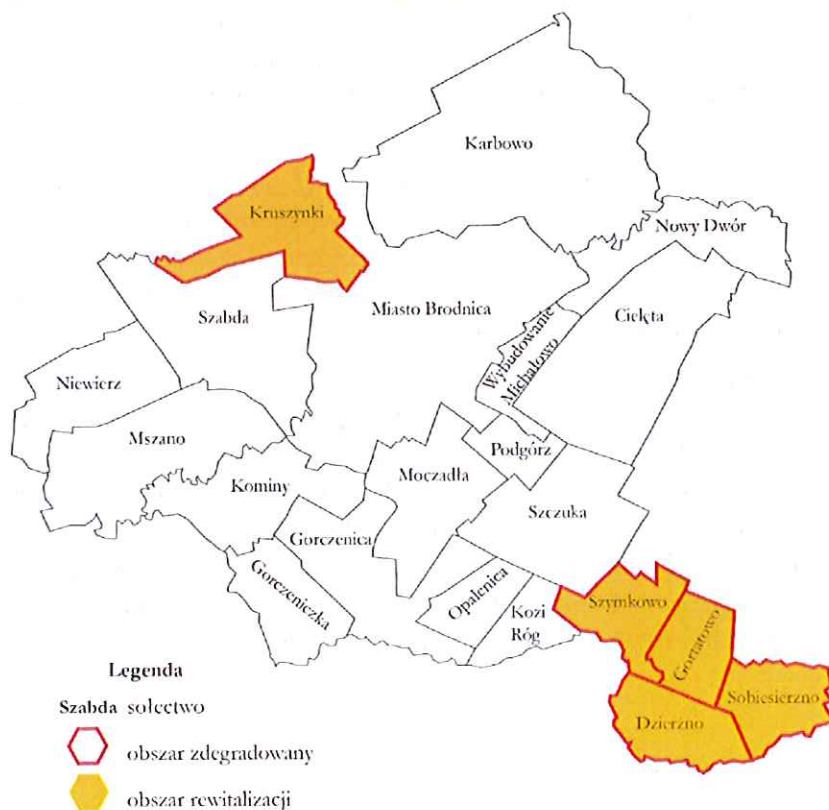
- 3) Uchwała Nr X/86/19 Rady Gminy Brodnica z dnia 27 września 2019 r. w sprawie nadania nazw ulic drogom wewnętrznym - ul. Morelowa, Gruszkowa, Oliwkowa i Brzoskwiniowa w Podgórzu.

C. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Brodnica na lata 2017-2023

Został przyjęty uchwałą nr XXXI/190/17 Rady Gminy Brodnica z dnia 24 października 2017 r. w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Brodnica na lata 2017 - 2023 i otrzymał pozytywną opinię Instytucji Zarządzającej RPO WK-P oraz został wpisany do Wykazu Programów Rewitalizacji Województwa Kujawsko – Pomorskiego na podstawie uchwały Nr 18/816/18 Zarządu Województwa Kujawsko- Pomorskiego z dnia 9 maja 2018r.

Gmina Brodnica planuje prowadzenie działań rewitalizacyjnych i chce pozyskać na ten cel środki unijne. W tym celu konieczne stało się opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji, zawierającego w szczególności: szczegółową diagnozę obszaru zdegradowanego, cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk, opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz szacunkowe ramy finansowe programu rewitalizacji. W wyniku przeprowadzonej szczegółowej diagnozy Do **obszaru spełniającego kryteria rewitalizacyjne** na terenie gminy zaliczono sołectwa: **Dzierżno, Gortatowo, Kruszyńki, Sobiesierzno i Szymkowo**. Obszar rewitalizacji stanowi 15,84% powierzchni gminy i jest zamieszkiwany przez 14,22% jej mieszkańców. Zasięg obszaru rewitalizacji na tle gminy przedstawia poniższa mapa.

Mapa 2. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w gminie Brodnica

Źródło: Opracowanie własne

W roku 2019 na terenie Gminy Brodnica i obecnie wyznaczonym obszarze rewitalizacji nie podejmowano działań rewitalizacyjnych. Jednakże w tym okresie porządzono aktualizację Programu Rewitalizacji (przyjętą Uchwałą Rady Gminy Brodnica Nr z dnia 27 września 2019 r. w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Brodnica na lata 2017-2023) oraz przygotowano dokumentację aplikacyjną do ogłoszonego 21 listopada 2019r. przez Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Pojezierze Brodnickie” konkursu nr RPKP.07.01.00-IZ.00-04-340/19 dla Działania 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 Oś priorytetowa 7 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność Działanie 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność na projekt pn. „Remont świetlicy wiejskiej w Gortatowie i doposażenie świetlicy wiejskiej w Bartnikach”.

D. Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Brodnica na lata 2016-2020

Zgodnie z Uchwałą nr XVII/89/16 Rady Gminy Brodnica z dnia 29.03.2016r. w sprawie uchwalenia Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Brodnica na lata 2016 – 2020 (ze zmianami), na dzień 31.12.2019r. gmina posiadała: 8 budynków mieszkalnych, w tym 1 budynek przeznaczony pod najem socjalny z 12 mieszkaniami, 3 lokale mieszkalne znajdujące się w 2 budynkach szkolnych. Łącznie gmina posiadała 52 lokale mieszkalne. Większość budynków stanowiących mienie komunalne zostało wyremontowanych. Wszystkie budynki mają aktualne przeglądy techniczne, elektryczne i kominiarskie. Stan techniczny budynków jest dobry. W 2019 roku z zasobu mieszkaniowego sprzedano:

1) nieruchomość zabudowaną w Szabdzie na rzecz dotychczasowego najemcy, która obejmuje budynek mieszkalny składający się z trzech pokoi, kuchni, dwóch łazienek oraz sieni o łącznej powierzchni użytkowej 91,76m² wraz z wolnostojącym budynkiem gospodarczym o łącznej powierzchni użytkowej 22,75m² położona na działce nr 102/6 o pow. 0,0838 ha, obręb Szabda (w. ew. gruntu - 3 638,00zł), całość sprzedana za kwotę 19 320,00 zł;

2) lokal mieszkalny nr 6 - w drodze bezprzetargowej na rzecz dotychczasowego najemcy - położony w Moczadłach 13 na działce nr 47/3 o powierzchni 0,3219ha wraz z przynależnym gruntem, piwnicą o pow. 2,29m², pomieszczeniami przynależnymi i częściami wspólnymi w budynku mieszkalnym za kwotę 30.000,00zł z uwzględnieniem należnych bonifikat (40%). Udział w częściach wspólnych nieruchomości wynosi 107/1000.

Zgodnie z Wieloletnim Programem Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Brodnica zasady polityki czynszowej ustala Wójt w drodze zarządzenia tj. stawki czynszu za 1 m² powierzchni użytkowej lokali mieszkalnych oraz lokali socjalnych. Stawki czynszu podlegają podwyższeniu lub obniżeniu zgodnie z tabelą czynników podwyższających lub obniżających stawkę bazową czynszu za lokale mieszkalne określoną w uchwale. W 2019 roku obowiązywała stawka ustalona zarządzeniem Nr 87/2018 Wójta Gminy Brodnica z dnia 21 listopada 2018 r. w sprawie stawki czynszu obowiązującego w mieszkaniowym zasobie Gminy Brodnica w wysokości 2,55 zł za metr kwadratowy powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego.

E. Plan wykorzystania zasobu nieruchomości Gminy Brodnica na lata 2017-2019

1. Dokument ten sporządzony został na podstawie art. 25 ust. 1, 2, 2a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami i przyjęty zarządzeniem Wójta Gminy Brodnica nr 3/2017 w dniu 10 stycznia 2017r. Określa jedynie główne kierunki działań. W stosunku do każdej

nieruchomości rozstrzygnięcia o sposobie i formie gospodarowania zapadają indywidualnie. Przyjmując plan wykorzystania zasobu nieruchomości nie wykluczono wystąpienia doraźnych potrzeb innego sposobu gospodarowania niż określony w planie.

2. Zasób nieruchomości Gminy Brodnica zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami obejmuje nieruchomości, które stanowią przedmiot własności Gminy Brodnica i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste, oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego Gminy Brodnica. Szczegółowy opis zasobu nieruchomości Gminy Brodnica i działań podejmowanych w 2019 roku w stosunku do zasobu znajduje się w rozdziale IV tj. w Informacji o stanie mienia komunalnego. Tam też zawarto informacje na temat sposobu zarządzania nieruchomościami gminy.

F. Program opieki nad zabytkami dla Gminy Brodnica

Poprzednio obowiązujący program przyjęty został uchwałą nr XIII/67/15 Rady Gminy Brodnica z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie przyjęcia Programu opieki nad zabytkami dla Gminy Brodnica na lata 2015 – 2018. W 2019 roku trwały prace przygotowawcze związane z opracowaniem nowego programu oraz uzgodnienia ewidencji i kart zabytków położonych na terenie gminy z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Toruniu.

Na terenie Gminy Brodnica występują liczne zabytki architektury i budownictwa. Rejestr zabytków województwa kujawsko-pomorskiego jest prowadzony przez Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Toruniu. W rejestrze zabytków nieruchomych województwa kujawsko-pomorskiego, prowadzonym przez Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Toruniu, na terenie gminy Brodnica znajduje się jedenaście obiektów. Ich zestawienie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 28. Wykaz zabytków nieruchomych w Gminie Brodnica

Miejscowość	Adres	Obiekt	Data decyzji	Nr Rejestru	Typ własności	Stan Zachowania
Cielęta	Nr ewid. dz. 97/1 87-301 Cielęta	Kościół p.w. Św. Mikołaja	04.11.1931 r.	A/371	Wyznaniowa	Dobry
	Nr ewid. dz. 97/1, 97/2 87-301 Cielęta	Cmentarz przykościelny z kapliczką, krzyżem, studnią i ogrodzeniem	01.06.1987 r.	A/228	Wyznaniowa	Dobry
Gorzenica	Nr ewid. dz. 22/1 87-301 Gorzenica	Kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego	13.07.1936 r.	A/368	Wyznaniowa	Dobry
Karbowo	Nr ewid. dz. 94/5 87-300 Karbowo	Zespół dworski: dwór, chlewnia, gołębnik, gorzelnia, kuźnia, obora, stodoła, park dworski, spichlerz ze stodoła, spichlerz	02.02.1988 r.	A/941	Prywatna	Ruina Zaniebany Dobry Dobry Zaniebany Zaniebany Zaniebany Zły Zaniebany
Mszano	Nr ewid. dz. 266/2 87-301 Mszano	Kościół par. p.w. Św. Bartłomieja Apostoła	28.11.2013 r.	A/1650	Wyznaniowa	Dobry
Mszano	Nr ewid. dz. 94 87-301 Mszano	Kapliczka	24.11.2006 r.	C/91	Wyznaniowa	Dobry
Przydatki	Nr ewid. dz.	Pałac	29.01.1988 r.	A/541	Prywatna	Bardzo dobry

Miejscowość	Adres	Obiekt	Data decyzji	Nr Rejestru	Typ własności	Stan Zachowania
	81/2 87-300 Przydatki					
Przydatki	Nr ewid. dz. 81/2 87-300 Przydatki	Park przypałacowy	14.12.1989 r.	A/943	Prywatna	Bardzo dobry
Szabda	Nr ewid. dz. 32 87-300 Szabda	Most blachownicowy na rzece Drwęcy – na granicy z miastem Brodnica	22.11.1988 r.	A/1351	Skarbu Państwa	Zaniedbany
Szczuka	Nr ewid. dz. 75 87-300 Szczuka	Chata podcieniowa	04.06.1955 r.	A/1279	Prywatna	Dobry
Szczuka	Nr ewid. dz. 341 87-300 Szczuka	Kościół p.w. Św. Fabiana i Sebastiana	13.07.1936 r.	A/364	Wyznaniowa	Dobry

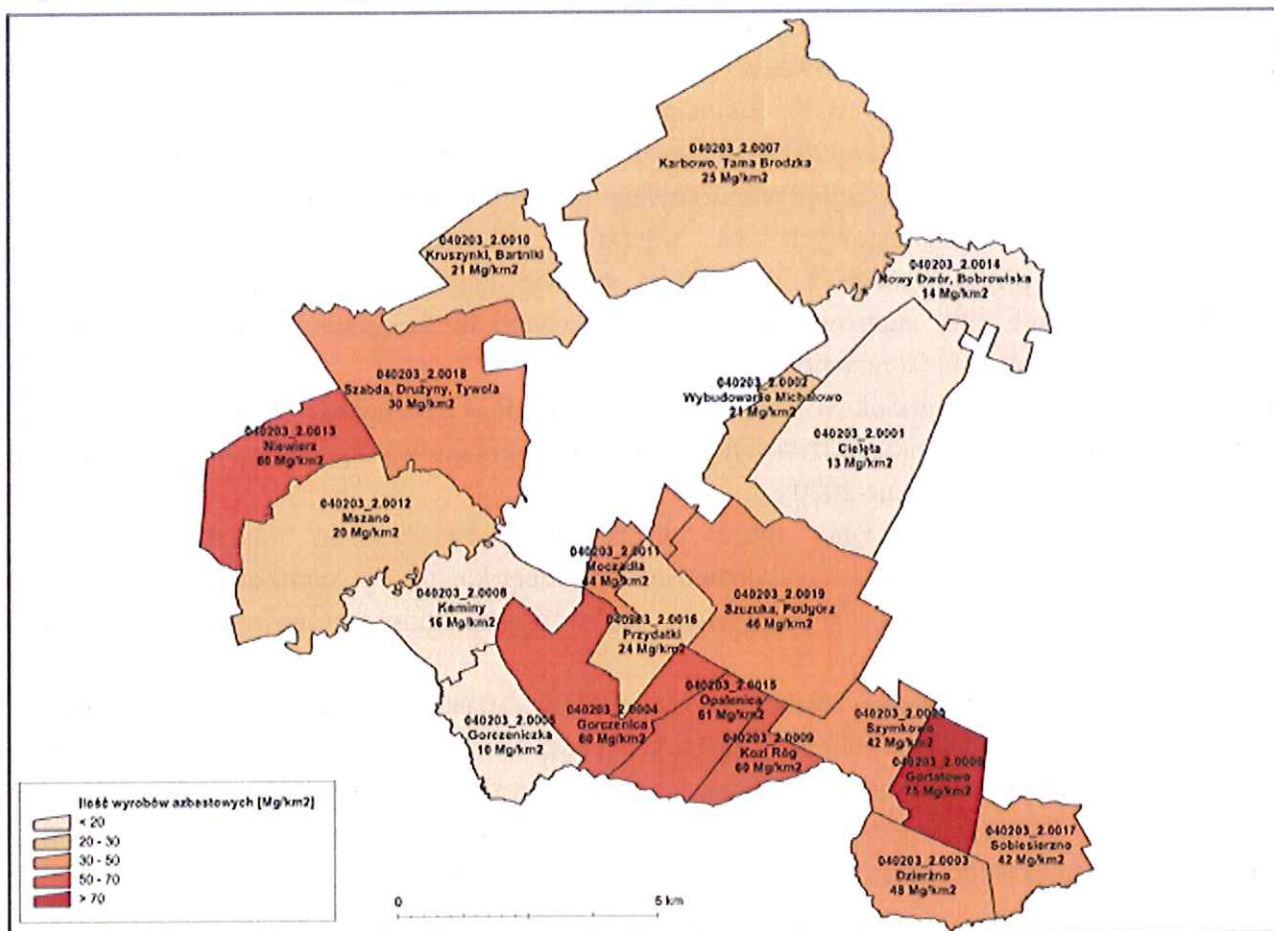
Źródło: opracowanie własne, na podstawie Wykazu zabytków architektury i budownictwa ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków

W 2019 roku, z powodu braku wniosków, nie udzielono dotacji na prace konserwatorskie przy zabytkach, zgodnie z uchwałą nr XIII/68/07 Rady Gminy Brodnica z dnia 03.12.2007r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków. Na ten cel w budżecie gminy przeznaczona była kwota 40 000 zł.

G. Gminny Program Usuwania Azbestu z terenu Gminy Brodnica

Uchwałą Nr XII/74/11 Rady Gminy Brodnicy z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Brodnica rozpoczęto w Gminie Brodnica realizację zapisów zawartych w Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032. Przygotowanie Gminnego Programu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Brodnica poprzedzone zostało wykonaniem inwentaryzacji pokryć dachowych i okładzin elewacyjnych wykonanych z płyt azbestowo-cementowych, a także innych wyrobów azbestowych. Wyniki inwentaryzacji zostały zebrane w bazie danych oraz na mapie rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest.

Mapa nr 3. Rozmieszczenie wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Brodnica

Na mocy polskiego prawa wykorzystywanie azbestu lub wyrobów zawierających azbest zostało dopuszczone w użytkowanych instalacjach lub urządzeniach nie dłużej niż do 31 grudnia 2032 r.

W związku z możliwością uzyskania przez gminę dotacji ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na zadanie z zakresu usuwania azbestu corocznie od 2012 roku ogłaszane są nabory wniosków dotyczących usuwania azbestu i wyrobów azbestowych od zainteresowanych mieszkańców planujących wymianę pokryć dachowych azbestowych. W 2019 roku na terenie gminy Brodnica zdemontowano, przetransportowano i przekazano do unieszkodliwienia łącznie 58,55 Mg azbestu z 19 nieruchomości. Koszt tego zadania wyniósł 19 877,18 zł z czego 19 790,55 zł stanowiła dotacja z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu (prawie 100%).

H. Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych

1. Zadania własne w zakresie gospodarki wodociągowej Gmina Brodnica realizuje na podstawie Uchwały Nr X/89/19 Rady Gminy Brodnica z dnia 27 września 2019 roku w sprawie uchwalenia Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Brodnica. Rozwój sieci wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych zaplanowano w wieloletnim programie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w posiadaniu gminy Brodnica na lata 2017 - 2021 zatwierdzonym uchwałą Nr XX/110/16 Rady Gminy Brodnica z dnia 11 lipca 2016 r. (ze zm.). Wieloletni program rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i

urządzeń kanalizacyjnych obejmuje planowany zakres usług wodociągowo – kanalizacyjnych, przedsięwzięcia rozwojowo-modernizacyjne w poszczególnych latach wraz z nakładami inwestycyjnymi i sposobami finansowania inwestycji oraz przedsięwzięcia racjonalizujące zużycie wody oraz odprowadzanie ścieków. W dokumencie tym określono rzeczowy, czasowy i kosztowy zakres przedsięwzięć rozwojowo-modernizacyjnych urządzeń wodociągowych w latach 2017 - 2021.

W 2019 roku w ramach realizacji przedmiotowego programu wykonano następujące zadania:

- a) Budowę sieci wodociągowych na obszarach obowiązywania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i decyzji w sprawie zagospodarowania, w tym zakresie wybudowano łącznie 685 metrów sieci wodociągowych w miejscowościach: Nowy Dwór, Wybudowanie Michałowo i Gorczenica;
- b) Inwestycję rozbudowy zbiorników retencyjnych hydroforni w Szymkowie. W 2019r. rozpoczęto i wykonano około 30 % prac przewidzianych dokumentacją projektową tego zadania, którego termin zakończenia przypada na 15 maja 2020 r.;
- c) Budowę sieci kanalizacyjnej poza obszarami obowiązywania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego - wykonano odcinek sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej o długości 379,6 m w Gorczenicy z włączeniem do istniejącej studni betonowej w ul. Pliszki w Kominach;
- d) Modernizację przepompowni ścieków w Mszanie wykonaną z dofinansowaniem z Gminy Bobrowo. Zadanie to objęło wymianę istniejących pomp wraz ze sterowaniem oraz istniejącego orurowania i armatury, włączenie do istniejącego przewodu tłocznego, remont komory pompowni, studni zbiorczej i studni zaworowej, modernizację układu elektrycznego zasilającego pompy wraz ze sterowaniem, remont istniejącego ogrodzenia oraz placu kostką betonową.

Ponadto w listopadzie 2019 roku przygotowano aktualizację planu, która została przyjęta przez Radę Gminy Brodnica uchwałą nr XI/98/19 z dnia 15 listopada 2019 r. zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w posiadaniu gminy Brodnica

I. Plan gospodarki niskoemisyjnej

Plan gospodarki niskoemisyjnej Gminy Brodnica przyjęty został uchwałą nr XIX/103/16 Rady Gminy Brodnica z dnia 15 czerwca 2016r. w sprawie przyjęcia „Planu gospodarki nisko emisyjnej Gminy Brodnica” opracowanego w ramach projektu pn. „Plan gospodarki niskoemisyjnej Gminy Brodnica”, nr POIS.09.03.00-00-390/13, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007 – 2013. Celem opracowania „Planu gospodarki niskoemisyjnej Gminy Brodnica” było wsparcie działań na rzecz realizacji pakietu klimatyczno-energetycznego do roku 2020, tj.

1. redukcji emisji gazów cieplarnianych,
2. zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
3. redukcji zużycia energii finalnej poprzez podniesienie efektywności energetycznej.

W *Programie* wyznaczone zostały cele ekologiczne, kierunki działań oraz poszczególne, skonkretyzowane zadania ekologiczne. Szereg zapisów ma bezpośredni wpływ na wdrażanie gospodarki niskoemisyjnej w Gminie. W ramach celu 1 **Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych** zaplanowano realizację następujących zadań:

- wprowadzenie bodźców ekonomicznych dla przedsięwzięć proekologicznych,
- promowanie nowych, małodopadowych technologii,
- wsparcie finansowe dla mieszkańców zmieniających system ogrzewania z węglowego na bardziej ekologiczny,
- modernizacja kotłowni w obiektach komunalnych,
- budowa instalacji umożliwiającej wykorzystanie OZE.

W ramach celu 2 **Zapewnienie wysokiej jakości powietrza** planuje się wdrażanie niżej wymienionych rozwiązań:

- eliminowanie węgla jako paliwa w kotłowniach komunalnych na rzecz paliw niskoemisyjnych,
- edukacja ekologiczna na temat wykorzystania proekologicznych środków energii oraz szkodliwości spalania odpadów,
- przebudowa i budowa dróg,
- przebudowa i budowa ścieżek pieszo-rowerowych.

W 2019 roku zrealizowano następujące zadania w zakresie gospodarki niskoemisyjnej:

- 1) Na podstawie uchwały nr XXXVIII/233/18 Rady Gminy Brodnica z dnia 12 kwietnia 2018 r. w sprawie określenia zasad, trybu udzielania i sposobu rozliczania dotacji celowej osobom fizycznym i wspólnotom mieszkaniowym na dofinansowanie kosztów inwestycji z zakresu ochrony powietrza z budżetu Gminy Brodnicy w 2019 roku z dotacji w kwocie 2 000 zł na dofinansowanie inwestycji polegającej na modernizacji źródła ciepła opalanego paliwem stałym skorzystało 25 właścicieli nieruchomości położonych na terenie gminy. Łączna kwota udzielonych dotacji to 50 000 zł.
- 2) Dla zadania pn. „Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 560 poprzez budowę ścieżki pieszo – rowerowej z miejscowości Osiek przez wieś Gorczenica (Gm. Brodnica) do miasta Brodnicy” ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 w ramach PI 4e - Działanie 3.4 Zrównoważona mobilność miejska i promowanie strategii niskoemisyjnej - ścieżki rowerowe w 2019 roku uzyskano decyzję o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej od Wojewody Kujawsko-Pomorskiego - wydaną 6 sierpnia 2019 roku, a stała się ostateczna z dniem 13 września 2019r.. W październiku wszczęto postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego zakończone podpisaniem umowy z wykonawcą w dniu 10 grudnia 2019 roku.

J. Program ochrony środowiska

1. W 2019 roku zakończono procedurę przygotowywania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Brodnica na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026”. Został on przyjęty uchwałą nr VI/58/19 Rady Gminy Brodnica z dnia 24 kwietnia 2019 r. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, niniejszy dokument zawiera cele ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów. Program Ochrony Środowiska definiuje cele i zadania dla najbliższych 4 lat (2019-2022), opisuje monitoring realizacji Programu oraz prognozuje nakłady finansowe potrzebne na wdrożenie założeń Programu.

2. Jako nadrzędny cel programu określono „Zrównoważony rozwój Gminy Brodnica wpływający na wysoką jakość życia mieszkańców oraz zachowanie walorów przyrodniczych na terenie gminy”. Na

podstawie diagnozy stanu istniejącego oraz zagrożeń środowiska przyrodniczego Gminy, zachowując spójność z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym, dla każdego z obszarów interwencji określono kierunki interwencji oraz wyznaczono cele i zadania do realizacji.

Tabela 29. Kierunki interwencji dla poszczególnych obszarów interwencji

L.P.	OBSZAR INTERWENCJI	KIERUNKI INTERWENCJI
1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości powietrza na terenie Gminy; • Ograniczanie emisji zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł niskiej emisji, zwłaszcza benzo(a)pirenu; • Poprawa efektywności energetycznej budynków; • Termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz użyteczności publicznej; • Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych;
3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczanie zagrożenia polami elektromagnetycznymi;
4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych; • Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi;
5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi; • Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki;
6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczanie presji na wykorzystanie zasobów geologicznych złóż kopalin; • Zabezpieczenie przestrzenne obszarów pod kątem ochrony zasobów geologicznych złóż kopalin;
7.	GLEBY	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją rolniczą;
L.P.	OBSZAR INTERWENCJI	KIERUNKI INTERWENCJI
8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie ilości odpadów trafiających bezpośrednio na składowisko oraz zmniejszenie uciążliwości odpadów; • Zapewnienie mieszkańcom możliwości segregowania odpadów komunalnych; • Likwidacja azbestu;
9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	<ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie systemu obszarów chronionych; • Promocja walorów przyrodniczych i zrównoważony rozwój turystyki; • Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących, • Ochrona lasów
10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	<ul style="list-style-type: none"> • Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii; • Zwiększenie wsparcia dla jednostek straży pożarnych.

4. W ramach realizacji Programu w 2019 roku wykonano następujące zadania:

- 05.07.2019r. złożono do Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu wnioski o dofinansowanie projektu pn. „Inteligentne zarządzanie energią w budynku użyteczności publicznej Gminy Brodnica” w konkursie nr RPKP.03.03.00-IZ.00-04-275/19 dla Działania 3.3 Efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym, Schemat: Modernizacja energetyczna budynków publicznych w ramach polityki terytorialnej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Wartość projektu to 990 182,09 zł, natomiast kwota dotacji - 723 015,71 zł (73%);
- udzielano dotacji na zastąpienie dotychczasowego źródła ciepła przez nowe źródło ciepła w postaci: ogrzewania gazowego; ogrzewania olejowego; ogrzewania paliwem stałym tj. kotłem na paliwo stałe, w tym biomasę, spełniającym wymagania określone w rozporządzeniu w sprawie wymagań dla kotłów na paliwo stałe. Łącznie w 2019 roku z dotacji skorzystało 25 mieszkańców gminy, którym udzielono łącznie 50.000 zł dotacji (po 2.000 zł);
- uzyskano pozwolenia na realizację inwestycji drogowej oraz przeprowadzono postępowanie przetargowe na inwestycję pn. „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 560 poprzez budowę ścieżki pieszo-rowerowej z miejscowości Osiek przez wieś Gorzenica (Gm. Brodnica) do miasta Brodnicy”;
- wybudowano, przebudowano, zmodernizowano lub wyremontowano łącznie 13,321 km dróg gminnych różnymi technologiami, w tym: 2,24 km asfaltowych dróg gminnych, 1,706 km z kostki betonowej i 9,375 km dróg gruntowych;
- na podstawie uchwały z 1 lutego 2017r. Rady Gminy Brodnica nr XXIV/145/17 w sprawie określenia zasad, trybu udzielania i sposobu rozliczania dotacji celowej osobom fizycznym i wspólnotom mieszkaniowym na dofinansowanie realizacji przydomowych oczyszczalni ścieków z budżetu Gminy Brodnica w 2019 roku dotacje na dofinansowanie budowy przydomowej oczyszczalni ścieków otrzymało 9 mieszkańców gminy na łączną kwotę 36 000 zł (po 4 000 zł);
- na podstawie uchwały nr XI/96/19 Rady Gminy Brodnica z dnia 15 listopada 2019 r. w sprawie określenia zasad, trybu udzielania i sposobu rozliczania dotacji celowej osobom fizycznym na dofinansowanie realizacji przyłączy kanalizacyjnych z budżetu Gminy Brodnica w grudniu 2019r. przyznano i rozliczono dotację w kwocie 3 000 zł na budowę przyłącza kanalizacyjnego dla jednej nieruchomości;
- w zakresie działań o charakterze pozainwestycyjnym przeprowadzono wspólnie ze szkołami akcję „Sprzątanie świata” - zakupiono worki oraz rękawice dla uczestników akcji;
- w ramach organizowania selektywnej zbiórki odpadów w 2019 roku oraz prowadzenia gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi odebrano następujące rodzaje i ilości odpadów z terenu gminy:

Tabela 30. Informacja o zebranych w 2019 r. odpadach komunalnych

I. INFORMACJA O ODEBRANYCH ODPADACH KOMUNALNYCH		
Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	1454,800
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	4,640
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	336,580
15 01 07	Opakowania ze szkła	1,400
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	23,440
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	915,700

16 01 03	Zużyte opony	3,320	
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	140,320	
20 03 99	Odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach	7,760	
17 01 01	Odpady betonu i gruz betonowy z rozbiórki i remontów	22,900	
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	13,940	
SUMA		2 924,800	
Łączna masa odebranych odpadów komunalnych z wyłączeniem odpadów budowlanych i rozbiórkowych		2 887,960	
Łączna masa odebranych odpadów budowlanych i rozbiórkowych		36,840	
INFORMACJA O DZIAŁAJĄCYCH NA TERENIE GMINY/ZWIĄZKU MIĘDZYGMINNEGO PUNKTACH SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH			
Liczba punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, funkcjonujących na terenie gminy/związku międzygminnego			
utworzonych samodzielnie przez gminę		utworzonych wspólnie z inną gminą lub gminami	
1		0	
a) informacja o zebranych odpadach komunalnych			
Adres punktu	Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa zebranych odpadów komunalnych [Mg]
PSZOK Gorzenica	15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	1,580
	16 01 03	Zużyte opony	4,960
	17 01 01	Odpady betonu i gruz betonowy z rozbiórki i remontów	1,260
	17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	5,220
	20 01 11	Tekstylia	0,360
	20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	0,460
	20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	10,820
SUMA			24,66

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych z Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych w Lipnie.

K. Gminny program wspierania rodziny

1. Cele Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 został ustanowiony uchwałą Nr III/24/18 Rady Gminy Brodnica z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Brodnica na lata 2019-2021. Koordynatorem programu jest Wójt Gminy Brodnica. Realizatorami programu są gminne jednostki organizacyjne w szczególności Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz stowarzyszenia realizujące zadania na rzecz wspierania rodziny, samorządy terytorialne, którym gmina może udzielić dotacji celowej lub współpracować na zasadzie wzajemnej korzyści. Program adresowany jest do rodzin z dziećmi, które borykają się z problemami opiekuńczo - wychowawczymi. Celem Programu jest tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania.

2. Realizacja Programu w 2019 roku przedstawiona jest w poniższej tabeli zawierającej omówienie sposobu realizacji zadań służących do osiągnięcia celu głównego nastąpi na podstawie mierników określonych w Programie.

Tabela 31. Realizacja Programu

Cel szczegółowy 1: Wspieranie rodziny w wychowywaniu dziecka oraz pełnieniu funkcji opiekuńczej	
Ad.1.1. Stwarzanie warunków do powstawania rodzin wspierających	Pracownicy GOPS w ramach pracy socjalnej przeprowadzili rozmowy z 11 rodzinami w celu wspierania innych rodzin między innymi w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego i pomocy edukacyjnej. Rodziny te wyraziły zgodę i udzielają wsparcia innym rodzinom.
Ad.1.2. Wspieranie rodzin niezaradnych przez asystenta rodziny lub pracowników socjalnych	Pomocą asystenta rodziny objętych było 18 najbardziej potrzebujących rodzin. Rodziny te objęte były również pracą socjalną przez pracowników socjalnych.
Ad.1.3. Realizowanie programów profilaktycznych z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii	Zrealizowano następujące programy profilaktyczne: 1) z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych: a) Ogólnopolska Kampania „Zachowaj Trzeźwy Umysł” dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjum; b) „Odpowiedzialny kierowca”, c) „Przemoc boli”, d) alternatywne formy spędzania wolnego czasu podczas wyjazdu: - 30 uczniów SP Szabda do Torunia; - 50 uczniów SP Gorzenica do Bydgoszczy; - grup opiekuńczo-wychowawczych z programem profilaktycznym z Bartnik i Szabdy do Rypina (łącznie około 17 dzieci). 2) z zakresu narkomanii: a) alternatywna forma spędzania wolnego czasu podczas wyjazdu 21 uczniów SP Gorzenica do Folszka; b) 3 programy profilaktyczne: - „Broń się Nie trać wiary” – SP Szabda - łącznie 135 uczniów i nauczycieli; - „Co wybierasz śmierć czy życie?” – uczniowie klas VII i VIII z Gminy Brodnica - łącznie 135 uczniów i nauczycieli; - „W pułapce złudzeń” – uczniowie klas IV – VI z SP Szabda i SP Gorzenica (łącznie około 150 uczniów i nauczycieli). 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych skierowała do Sądu 6 wniosków o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego, w tym 4 osoby dobrowolnie wyraziły chęć podjęcia leczenia, 1 sprawę przekazano zgodnie z właściwością (zmiana miejsca zamieszkania) oraz 2 postępowania są w toku.
Ad.1.4. Organizowanie szkoleń, prelekcji, porad, warsztatów dla rodziców	Działania zrealizowane przez pracowników GOPS: - na bieżąco informowano rodziny o możliwości skorzystania z nieodpłatnych porad prawnych udzielanych w Starostwie Powiatowym w Brodnicy, - podczas rozmów z około 113 rodzinami zwracano szczególną uwagę na konieczność racjonalnego gospodarowania budżetem domowym, - 3 rodziny wzięły udział w zajęciach „ Szkoła dla Rodziców”, celem nabycia umiejętności w zakresie kompetencji wychowawczych.
Ad.1.5. Indywidualne poradnictwo zawodowe, psychologiczne i pedagogiczne dla rodzin wymagających wsparcia	Zadanie realizowano w ramach „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Brodnica” i zawartego porozumienia z Miastem Brodnica realizowanego przez Dział Poradnictwa Rodzinnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brodnicy. W zakresie poradnictwa rodzinnego udzielono 109 porad.
Ad.1.6. Promowanie rodzinnej integracji	W ramach pracy socjalnej ze 123 rodzinami prowadzone były rozmowy zachęcające do wzięcia udziału w uroczystościach gminnych (dożynki, biegi, biesiada, spotkania opłatkowe i in. uroczystości gminne) celem integracji ze środowiskiem.
Ad.1.7. Kursy, szkolenia, warsztaty dla pracowników instytucji wspierających rodzinę	Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego, grup roboczych oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych byli uczestnikami 2 szkoleń dotyczących walki z przemocą w rodzinie: „Pomagam sobie by pomóc drugiemu” oraz „Mediacje dla Zespołu Interdyscyplinarnego”. Ogółem przeszkolono 7 osób. 1 członek Zespołu Interdyscyplinarnego odbył kurs dla trenerów do pracy ze sprawcami przemocy.
Ad. 1.8. Pomoc w ramach asystentury	Pracą asystenta rodziny objętych było 18 rodzin; w ustalonych indywidualnych planach pracy z rodzinami głównie przyjmowano pod uwagę następujące działania do realizacji: podnoszenie kompetencji rodzicielskich i umiejętności opiekuńczo-

	wychowawczych, aktywizację społeczną, niwelowanie przemocy w rodzinie, podnoszenie umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym racjonalnego wydatkowania pieniędzy, utrzymywanie porządku i czystości; monitorowano sytuację zdrowotną rodziny, sytuację edukacji dzieci w szkole i w domu, podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz aktywizacji zawodowej rodziców.
Cel szczegółowy 2: Rozpoznawanie i profesjonalna ocena zagrożeń dobra rodziny w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym	
Ad.2.1. Analiza sytuacji rodzin, których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej	W 2019 roku 18 rodzin objętych było pracą z asystentem rodziny. W rodzinach tych występowały problemy opiekuńczo-wychowawcze, przemoc, uzależnienia, brak aktywizacji zawodowej, społecznej, zaniedbania w kwestii zdrowia, realizowania obowiązku szkolnego, prowadzenia prawidłowo gospodarstwa domowego. W 5 rodzinach była prowadzona procedura Niebieskiej Karty. 17 rodzin było zobowiązanych do współpracy z asystentem rodziny przez Sąd, z 8 rodzinami zakończono współpracę, w tym w 3 rodzinach z uwagi na osiągnięte cele we współpracy, w 3 rodzinach z powodu zaprzestania współpracy przez rodzinę oraz w 2 rodzinach z uwagi na zmianę miejsca zamieszkania. Zgodnie z postanowieniem Sądu dwójka dzieci trafiła do pieczy zastępczej, jedno dziecko zostało przywrócone do rodziny biologicznej. Ogółem dzieci przebywających w pieczy zastępczej z rodzin współpracujących z asystentem rodziny było 11. W 2 rodzinach istniało realne zagrożenie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.
Ad.2.2. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem	Rodziny zagrożone kryzysem były częściej monitorowane m.in. poprzez zwiększenie ilości wizyt w środowisku. Rodziny gdzie występowały problemy opiekuńczo-wychowawcze objęte były pracą socjalną oraz wsparciem asystenta rodziny. Częstotliwość wizyt i kontakty z rodziną były zależne od potrzeby. Rodziny miały możliwość skorzystania z poradnictwa i pomocy specjalistów w danym zakresie .
Ad.2.3. Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (w tym pomoc psychologiczna i prawna) dla rodzin wymagających wsparcia	Konsultacje i poradnictwo rodzinne udzielane było rodzinom przez Poradnictwo Rodzinne MOPS w ramach zawartego porozumienia z Miastem Brodnica. Mieszkańcy skorzystali z 341 wizyt między innymi w zakresie uzależnień od alkoholu, narkotyków, hazardu i przemocy w rodzinie.
Ad.2.4. Prowadzenie terapii i mediacje	Poradnictwo Rodzinne objęło terapią 104 osoby oraz rozmową wspierającą 102 osoby. GOPS przeprowadził 110 rozmów wspierających.
Ad. 2.5. Asystentura	Asystenturą w 2019 roku objęto 18 rodzin. Z 3 rodzinami zakończono współpracę z uwagi na osiągnięte cele, które zrealizowały działania z przyjętych planów pracy, 3 rodziny zakończyły współpracę z uwagi na zaprzestanie współpracy przez rodzinę, nie podjęły one również indywidualnych działań celem poprawy sytuacji życiowej, 2 rodziny wyprowadziły się z terenu naszej gminy, natomiast z pozostałymi 10 rodzinami praca była kontynuowana.
Cel szczegółowy 3: Zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie	
Ad.3.1. Rozpoznawanie i monitoring w zakresie zapewnienia pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom zagrożonym kryzysem	Rozpoznano na podstawie złożonych wniosków i bazy danych w GOPS 330 rodzin zagrożonych kryzysem. Po przeprowadzeniu wywiadów środowiskowych powyższe rodziny zostały objęte pomocą finansową (zasiłki stałe, okresowe, celowe) oraz niefinansową (pomoc w formie dożywiania, usługi opiekuńcze) oraz 52 rodziny objęte zostały pomocą wyłącznie w formie pracy socjalnej. Ponadto na podstawie bazy danych w GOPS udzielono najbardziej potrzebującym rodzinom następującej pomocy: - w ramach zawartego porozumienia o współpracy z Brodnickim Centrum Caritas 85 rodzin (268 osób w rodzinach) otrzymało nieodpłatną pomoc żywnościową w ramach Programu Operacyjnego „FEAD” na lata 2014-2020, Monitoring otrzymanej pomocy odbywał się wrywkowo poprzez wizyty w rodzinach pracowników socjalnych i sprawdzenie celowości przyznanej pomocy
Ad.3.2. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	Podczas wywiadów środowiskowych i współpracy z placówkami opieki zdrowotnej zmonitorowano w 30 rodzinach konieczność podjęcia działań w celu zapewnienia prawidłowej opieki zdrowotnej.

<p>Ad.3.3. Organizowanie różnorodnych zajęć i imprez okolicznościowych dla dzieci z rodzin przejawiających trudności w funkcjonowaniu</p>	<p>Zorganizowano następujące imprezy oraz spotkania: - Urząd Gminy Brodnica we współpracy z GOPS oraz GKRPA był organizatorem spotkania opłatkowego dla 122 dzieci z rodzin wielodzietnych oraz dysfunkcyjnych; - ponadto dzieci z rodzin z terenu Gminy Brodnica brały udział w gminnych uroczystościach, imprezach kulturalno-oświatowych i sportowo-rekreacyjnych. W ramach programu współpracy z organizacjami pozarządowymi: - dzieci z sołectwa Gorczenica wzięły udział w obozie w Wądzyniu, w ramach którego zorganizowano wycieczki: do Parku Rozrywki w Częstochowie, do Wadowic i do Kalwarii Zebrzydowskiej; - dzieci z sołectwa Mszano wzięły udział w obozie w Dąbkach „Skauci Króla”; - Chorągiew Kujawsko-Pomorska Hufiec Brodnica zorganizowała obóz wędrowny dla dzieci z gminy Brodnica, podczas którego odwiedzono następujące miejscowości: Grunwald, św. Lipka, Kętrzyn, Lidzbark Warmiński, Biskupiec, Mikołajki i Szczytno.</p>
<p>Ad.3.4. Skierowanie i finansowanie pobytu dzieci i rodzin w sytuacjach kryzysowych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych</p>	<p>Wsparciem objęto 7 rodzin poprzez umieszczenie i finansowanie pobytu: 3 dzieci w Domu Dziecka, 6 dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej oraz 6 dzieci w rodzinie zastępczej.</p>

L. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Brodnica na rok 2019

1. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Brodnica na rok 2019 przyjęty został uchwałą nr III/21/18 Rady Gminy Brodnica z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie przyjęcia Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Brodnica na rok 2019. Programy zostały opracowane na podstawie diagnozy występujących problemów na terenie Gminy Brodnica i były kontynuacją zadań realizowanych w naszej gminie od kilku już lat.

2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2019 roku:

- 1) wydała 15 postanowień na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa, a także 11 postanowień na sprzedaż i podawanie alkoholu o zawartości od 4,5% do 18 % alkoholu (z wyjątkiem piwa) oraz 11 postanowień na sprzedaż i podawanie alkoholu o zawartości powyżej 18%;
- 2) dokonała 2 kontroli, podczas których skontrolowano 19 punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi zawartych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Podczas dokonywanych kontroli nie stwierdzono żadnych odstępstw od zasad określonych prawem w powyższym zakresie;
- 2) rozpatrywała 9 wniosków z prośbą o zastosowanie leczenia odwykowego, w tym sprawę 5 osób skierowano do Sądu Rejonowego w Brodnicy z prośbą o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego, 2 osoby wyraziły chęć podjęcia dobrowolnego leczenia w Poradni Odwykowej w Brodnicy, 1 postępowanie jest w toku i 1 sprawę przekazano do gminy sąsiedniej zgodnie z właściwością miejscową z uwagi na zmianę miejsca zamieszkania osoby, której dotyczy postępowanie;
- 3) ściśle współpracowała z Działem Poradnictwa Rodzinnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brodnicy, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Brodnicy, Poradnią Zdrowia Psychicznego, Sądem, Komendą Powiatową Policji, kuratorami sądowymi, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Zespołem interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i innymi instytucjami zajmującymi się problematyką choroby alkoholowej i przemocy.

3. Część zadań gminy w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi na podstawie zawartego z Gminą Miasta Brodnicy porozumienia realizowała samodzielna jednostka - Dział Poradnictwa Rodzinnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brodnicy. W 2019 roku przyjęto 221 osób z naszej gminy udzielając różnych form pomocy: przeprowadzono 64 rozmowy wspierające, 68 terapii, przebadano bądź zdiagnozowano 7 osób oraz udzielano 64 porad. Liczba osób korzystająca z pomocy różnych specjalistów na przestrzeni kilku lat pokazuje, że mieszkańcy Gminy Brodnica umieją szukać pomocy dla siebie i członków swoich rodzin.

4. Ocena sytuacji przez GOPS w Brodnicy podczas realizacji zadania z zakresu pomocy społecznej.

Tabela 32 - Korzystający ze wsparcia finansowego wg danych GOPS w Brodnicy

Korzystający ze wsparcia GOPS w Brodnicy	Liczba rodzin/osób	
	2018r.	2019
Rodziny, którym udzielono wsparcia finansowego	294	225
w tym z problemem alkoholowym	32	19
Osoby regularnie nadużywające alkoholu /w tym mężczyźni	15/3	11/1
Osoby podejrzane o zażywanie narkotyków / w tym mężczyźni	3/0	0/0

5. Informacje z Komendy Powiatowej Policji w Brodnicy.

KPP w Brodnicy ściśle współpracuje m.in. z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szkołami, Działem Poradnictwa Rodzinnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brodnicy, pedagogami, kuratorem sądowym oraz Polskim Towarzystwem Zapobiegania Narkomanii Oddział w Brodnicy.

Tabela 33. Informacja dot. zdarzeń po spożyciu alkoholu i zdarzeń związanych z narkotykami wg danych z Komendy Powiatowej Policji w Brodnicy

Rodzaje zdarzeń	Ilość zdarzeń		
	2017r.	2018r.	do 31.X. 2019
Odnotowane wypadki drogowe na terenie Gminy Brodnica	7	8	5
Odnotowane kolizje drogowe na terenie Gminy Brodnica	146	137	88
Odnotowani nietrzeźwi kierowcy pochodzący z Gminy Brodnica	9	10	6
Odnotowani kierowcy po użyciu alkoholu pochodzący z Gminy Brodnica	9	3	2
Wnioski skierowane do Gminnych i Miejskich Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:			
Gmina Brodnica	6	6	2
Powiat Brodnicki	99	99	61
Przeprowadzone interwencje domowe:			
Gmina Brodnica	89	89	87
Powiat Brodnicki	1109	1109	1012
Sporządzone „Niebieskie Karty”:			
Gmina Brodnica	11	36	21
Powiat Brodnicki	99	181	174
Osoby zatrzymane z podejrzeniem o zażywanie narkotyków, uzależnione od narkotyków, podejrzane o ich rozprowadzanie (w powiecie).	37	41	38

KPP w Brodnicy nie prowadzi rejestru osób uzależnionych od narkotyków w związku z tym nie możliwe jest uzyskanie danych na ten temat dotyczących gminy.

6. Ocena zaspokojenia potrzeb z zakresu profilaktyki dotyczącej problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii z punktu widzenia edukacji gminnej.

Kolejny już rok na terenie Gminy Brodnica w 2019 roku w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii działało 7 grup dla dzieci i młodzieży szkolnej. Zarówno w wyżej wskazanych grupach jak i w szkołach realizowano wiele programów profilaktycznych m.in.: „Spójrz inaczej”, „Spójrz inaczej na agresję”, „Narkotyki to mnie nie kręci”, „Narkotykom -NIE” i wiele innych. Dzieci i młodzież szkolna, wzorem lat minionych, brała udział w Kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”. Uczniowie, którzy uczęszczali do grup opiekuńczo-wychowawczych z programem profilaktycznym oraz biorący udział w programach szkolnych wzięli udział w licznych konkursach. W gminnych szkołach podstawowych nie odnotowano interwencji Policji, przypadków picia piwa, palenia papierosów czy zażywania narkotyków.

Analizując informacje z różnych środowisk i instytucji można stwierdzić, że:

- 1) w roku 2019 w stosunku do roku 2018 i 2017 - zmniejszyła się liczba odnotowanych kolizji drogowych, natomiast wypadków drogowych utrzymuje się na podobnym poziomie,
- 2) w roku 2019 w stosunku do roku 2018 – na podobnym poziomie jest liczba sporządzonych „Niebieskich Kart”. W związku z powyższym należałoby dalej kontynuować podjęte działania, ze szczególnym naciskiem w kierunku:
  - 1) podnoszenia świadomości kierowców oraz szeroko pojętego bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego związanych z przeciwdziałaniem nietrzeźwości na drogach,
  - 2) przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ł. Program współpracy Gminy Brodnica z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2019r.

Program ten został przyjęty uchwałą nr II/144/18 Rady Gminy Brodnica z dnia 30 listopada 2018 r. w sprawie uchwalenia rocznego programu współpracy Gminy Brodnica z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2019 r. Jako priorytet określono w programie realizację zadań w sferach zadań publicznych określonych w ustawie, tj. w zakresie organizacji wypoczynku dzieci i młodzieży, w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego a także w zakresie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych.

W 2019r. ogólna kwota ujęta w budżecie gminy na realizację zadań przez organizacje pozarządowe wyniosła 100.000 zł. Współpraca o charakterze finansowym z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami pożytku publicznego polegała na zleceniu zadań w formie wsparcia takiego zadania wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie jego realizacji. Zlecenie zadań odbywało się w drodze otwartych konkursów ofert ogłoszonych w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego. Na ogłoszone konkursy wpłynęły 23 oferty od 16 organizacji pozarządowych. Łączna wysokość środków przekazanych organizacjom po przeprowadzeniu konkursów wyniosła 89.520,00 zł, z tego przekazano: na zadania z zakresu kultury fizycznej 32.520,00 zł, wypoczynek letni dzieci i młodzieży 34.000,00 zł, na kulturę, sztukę, ochronę dóbr kultury i dziedzictwa narodowego 18.000,00 zł oraz na działalność na rzecz osób niepełnosprawnych 5.000,00 zł.

Najwięcej beneficjentów wzięło udział w zadaniach (9 projektów) z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego poprzez organizację konkursów i innych form służących rozwojowi działalności kulturalnej następnie w zakresie upowszechniania kultury fizycznej (8 projektów), gdzie organizowane są różnorodne zajęcia rekreacyjno-sportowe w zakresie

różnych dyscyplin sportowych oraz biegi a w dalszej kolejności w wypoczynku letnim dzieci i młodzieży (5 zadań). W zakresie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych złożono i zrealizowano jeden projekt na organizację warsztatów dla opiekunów dzieci niepełnosprawnych.

Poniższa tabela przedstawia wskaźnik ewaluacji programu współpracy Gminy Brodnica z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w latach 2016-2019.

Tabela 34. Wskaźnik ewaluacji programu współpracy

Lp.	Wskaźnik ewaluacji	2016	2017	2018	2019
1	Liczba otwartych konkursów ofert	4	3	3	4
2	Liczba ofert złożonych w otwartych konkursach ofert	17	18	20	23
3	Liczba umów zawartych na realizację zadania publicznego w ramach otwartych konkursów ofert	17	18	20	23
4	Liczba ofert złożonych w trybie pozakonkursowym	1	0	0	0
5	Liczba umów zawartych na realizację zadania publicznego w ramach trybu pozakonkursowego	1	0	0	0
6	Wysokość wykorzystanej dotacji w złotych	75.037,66	71.861,00	89.307,27	89.152,27
7	Liczba beneficjentów realizowanych zadań ogółem	452	579	754	896
	w tym:				
	w zakresie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych	21	0	0	10
	upowszechnianie kultury fizycznej	212	343	428	324
	wypoczynek dzieci i młodzieży	100	110	120	120
	zadania z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	119	126	206	442

Na podstawie podanych powyżej danych zauważyć można, iż na przestrzeni ostatnich lat następuje wzrost liczby ofert złożonych w otwartych konkursach ofert na zadania publiczne na rzecz lokalnej społeczności. W 2019 r. współpraca z organizacjami odbywała się na wielu płaszczyznach i dotyczyła różnych sfer pożytku publicznego. Gmina Brodnica wsparła zadania publiczne realizowane przez organizacje pozarządowe do wysokości 90% ich wartości. Organizacje pozarządowe natomiast wniosły wkład w realizację swoich projektów w postaci własnych środków finansowych, środków pozyskanych z innych źródeł, a także pracy członków organizacji. Podejmowane działania w znacznym stopniu przyczyniły się do nawiązania pozytywnej współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi, a lokalnym samorządem. Pozwoliło to na aktywizację lokalnej społeczności oraz przyczyniło się do poprawy jakości życia mieszkańców naszej Gminy.

VI. Realizacja uchwał rady gminy/miasta

A. Omówienie ogólne

Rada Gminy Brodnica w roku 2019 podjęła 74 uchwały, z czego:

- 21 uchwał objętych było nadzorem Regionalnej Izby Obrachunkowej w Bydgoszczy;
- 46 uchwał podlegało publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

B. Stwierdzenia nieważności uchwał przez organy nadzoru lub sądy administracyjne

1. Organy nadzoru tj. Wojewoda i Regionalna Izba Obrachunkowa nie wszczęły żadnego postępowania nadzorczego wobec uchwał podjętych przez Radę Gminy Brodnica i nie stwierdziły nieważności żadnej uchwały.
2. Wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Bydgoszczy z dnia 13 sierpnia 2019 r. (sygn. akt I SA/Bd 327/19) stwierdzono nieważność uchwały nr XXXII/197/17 Rady Gminy Brodnica z dnia 15 listopada 2017r. w sprawie określenia wzorów deklaracji na podatek od nieruchomości, rolny i leśny, wzorów informacji w sprawie podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego, w części obejmującej postanowienia załączników nr 1, 2, 3, 4, 5, 6 w zakresie pouczeń: „Za podanie nieprawdy lub zatajenie prawdy i przez to narażenie podatku na uszczuplenie grozi odpowiedzialność przewidziana w Kodeksie karnym skarbowym”. Wydanie wyroku nastąpiło na skutek skargi złożonej przez Prokuratora Rejonowego w Brodnicy na przedmiotową uchwałę.

VII. Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi

1. Porozumienia i umowy międzygminne

1) Zgodnie z zawartym 18 maja 2018 roku porozumieniem Gminy Brodnica, Gminy Miasta Brodnicy i Gminy Osiek o partnerstwie, którego przedmiotem jest wspólna realizacja inwestycji pn. „Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 560 poprzez budowę ścieżki pieszo – rowerowej z miejscowości Osiek przez wieś Gorzenica (Gm. Brodnica) do miasta Brodnicy” w 2019 roku Gmina Brodnica jako lider projektu uzyskała decyzję o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej. Wojewoda Kujawsko-Pomorski wydał decyzję 6 sierpnia 2019 roku, a stała się ona ostateczna z dniem 13 września 2019 roku. W październiku wszczęto postępowania o udzielenie zamówienia publicznego zakończone podpisaniem umowy z wykonawcą - firmą Transbruk Barczyński Sp. z o.o. na wykonanie zadania w dniu 10 grudnia 2019 roku. Umowna wartość zadania wynosi 4.844.322,81 zł a termin realizacji przypada na dzień 30 kwietnia 2021 r. Projekt uzyskał dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 w ramach PI 4e - Działanie 3.4 Zrównoważona mobilność miejska i promowanie strategii niskoemisyjnej - ścieżki rowerowe.

2) Na podstawie porozumienia z 26 października 2018 roku zawartego z Gminą Miasta Brodnicy w sprawie dofinansowania inwestycji drogowych oraz bieżącego utrzymania niektórych dróg miejskich Wójt Gminy Brodnica i Burmistrz Brodnicy zawarli 27 marca 2019r. umowę dotacji celowej w wysokości 200 000 zł z przeznaczeniem na realizację bieżącego utrzymania dróg miejskich - odcinek ul. Krańcowej oraz odcinek ul. Polnej. Przebudowa odcinków ulic Polnej i Krańcowej została wykonana w październiku 2019 roku, a wykorzystana w kwocie 181 793,39 zł dotacja rozliczona w grudniu.

3) Dnia 14 czerwca 2019r. Wójt Gminy Brodnica i Wójt Gminy Bobrowo zawarli umowę dotacji, zgodnie z którą Gmina Bobrowo udzieliła ze swojego budżetu Gminie Brodnica pomocy finansowej w formie dotacji celowej w wysokości 177.263,00 zł z przeznaczeniem na realizację inwestycji pn. „Modernizacja przepompowni ścieków na działce nr 76/3 we wsi Mszano”. Gmina Brodnica zrealizowała przedmiotową inwestycję i rozliczyła w całości wykorzystaną dotację.

4) W dniu 12 sierpnia 2019 r. Wójt Gminy Brodnica i Burmistrz Brodnicy zawarli porozumienie w sprawie realizacji zadania pn. „Przebudowa drogi w ul. Północnej w Brodnicy (na odcinku ok. 1,5km). Strony porozumienia wyraziły wolę wspólnego finansowania zadania i zobowiązały się do współdziałania i współpracy mającej na celu terminową i poprawną jego realizację. Zgodnie z porozumieniem w latach 2019-2020 wykonana zostanie dokumentacja techniczna dla tej inwestycji, a realizacja robót budowlanych zostanie objęta odrębnym porozumieniem.

2. Stowarzyszenia i związki jednostek samorządu terytorialnego

W 2019 roku Gmina Brodnica była członkiem następujących związków i stowarzyszeń zrzeszających m.in. samorzady:

- 1) Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej - to największa ogólnopolska organizacja skupiająca gminy wiejskie i miejsko-wiejskie. Podstawowym celem Związku jest integracja samorządów wiejskich i rozwiązywanie typowych problemów tego środowiska. Wspólne działania za pośrednictwem Związku pomagają w sposób zorganizowany walczyć o interesy członków. Działania ZGW RP są prowadzone na wielu płaszczyznach. Dotyczą zarówno negocjacji z Rządem, konsultacji w Parlamencie, wymiany doświadczeń pomiędzy członkami, jak i działań w celu gospodarczego i kulturalnego rozwoju gmin wiejskich. Na dzień 15.05.2020r. członkami Związku Gmin Wiejskich RP jest 635 gmin z całego kraju. W 2019 roku Wójt Gminy Brodnica wziął udział w XXXIII Zgromadzeniu Ogólnym ZGWRP w kwietniu oraz w Kongresie Gminy Wiejskich we wrześniu ubiegłego roku.
- 2) Stowarzyszenie Miast, Gmin i Powiatów Dorzecza Drwęcy - obejmuje swoim działaniem obszar dorzecza rzeki Drwęcy oraz zlewni rzeki Drwęcy. Stowarzyszenie ma na celu m.in. wspieranie i inicjowanie działań gmin, miast i powiatów, leżących w dorzeczu rzeki Drwęcy i jej dopływów na rzecz rozwoju kulturalnego i gospodarczego tego obszaru, podejmowanie działań na rzecz rozwoju demokracji lokalnej, pobudzania aktywności społecznej i dalszego upodmiotawiania społeczeństwa, działania na rzecz zmniejszenia ilości wytwarzanych zanieczyszczeń i odpadów na obszarze dorzecza rzeki Drwęcy oraz proekologicznego ich zagospodarowania, propagowanie rolnictwa ekologicznego oraz rozwoju eko- i agroturystyki, podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska lokalnego oraz wspieranie i prowadzenie wspólnych inicjatyw gospodarczych, mających wpływ na rozwój i bogacenie się gmin, miast i powiatów leżących nad rzeką Drwęcą (lub leżących w dorzeczu rzeki Drwęcy oraz jej zlewni). Obecnie do Stowarzyszenia należą: Miasto Brodnica, Gmina Brodnica, Powiat Brodnicki, Gmina Brzozie, Gmina Kurzętnik, Gmina Lubawa, Miasto Nowe Miasto Lubawskie, Powiat Nowomiejski, Gmina Ostróda, Miasto Toruń, Gmina Zbiczno, Gmina Grodziczno i Powiat Golubsko-Dobrzyński. W roku sprawozdawczym Wójt Gminy Brodnica uczestniczył w Walnym Zebraniu Członków Stowarzyszenia, które odbyło się 16.04.2019r.
- 3) Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Pojezierze Brodnickie” - powstało w celu zwiększenia konkurencyjności obszaru poprzez poprawę jakości życia mieszkańców w wyniku zróżnicowania działalności gospodarczej, poprawę infrastruktury technicznej, stworzeniu produktu sprzedawanego pod wspólną marką przez grupę ludzi i przedstawicieli gmin: Bartniczka, Bobrowo, Brodnica, Brzozie, Jabłonowo Pomorskie, Zbiczno, gorąco zainteresowanych wspólnym działaniem. W roku 2015 do Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Pojezierze

Brodnickie” przystąpiły trzy kolejne gminy: Górzno, Osiek i Świedziebnia, które wyraziły wolę i chęć realizacji założeń nowej LSR na lata 2014-2020 razem z sześcioma pozostałymi gminami. W 2019 roku Wójt Gminy Brodnica uczestniczył w sześciu Walnych Zebraniach Członków LGD oraz w czterech posiedzeniach Rady.

3. Udział wójta w różnych ciałach lokalnych (powiatowych) i regionalnych

1) Konwent Wójtów Gmin Wiejskich Województwa Kujawsko – Pomorskiego - został powołany do życia 31 sierpnia 2007 roku jako forum wymiany doświadczeń oraz wypracowania opinii i stanowisk w sprawach dotyczących gmin wiejskich. Jego członkami (ponad 100) są wójtowie gmin wiejskich i burmistrzowie gmin miejsko-wiejskich. Konwent Wójtów to okazja do wymiany doświadczeń, ale i dyskusji na temat problemów na terenach gmin i powiatów. Celem jest lepsza współpraca i wspieranie lokalnych inicjatyw. W 2019 roku Wójt Gminy Brodnica wziął udział w dwóch posiedzeniach Konwentu Wójtów.

2) Obszar Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Brodnickiego - Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dniu 4 lutego 2015 roku przyjął założenia polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2014 – 2020, które są usystematyzowanym zestawieniem procesu planowania i wdrażania polityki terytorialnej na czterech poziomach. Obszar Rozwoju Społeczno-Gospodarczego swoim zasięgiem obejmuje jednorazowo jeden Powiat a Starosta Powiatowy jest inicjatorem i koordynatorem przedsięwzięć w ramach ORSG. Ponadto podejmuje działania na rzecz stworzenia warunków dla współpracy w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego. Współpraca Starostwa Powiatowego z pozostałymi jednostkami terytorialnymi z obszaru powiatu i partnerami społeczno-gospodarczymi odbywa się w ramach Porozumienia, którego sygnatariuszami są przedstawiciele Powiatu oraz poszczególnych miast i gmin. W 2019 roku Wójt Gminy Brodnica wziął udział w czterech posiedzeniach Komitetu Sterującego ORSG Powiatu Brodnickiego.

VIII. Inne działania prowadzone w 2019 roku

A. Realizacja inwestycji

Budżet na rok 2019 zakładał wydatki inwestycyjne w wysokości 7 059 250 zł. W trakcie realizacji zadań inwestycyjnych wydano kwotę 4 985 314,23 zł. Wydatki były ponoszone między innymi na niżej wymienione zadania, których realizacja wygląda następująco:

1. Budowa sieci kanalizacyjnej poza obszarami obowiązywania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Na to zadanie wydatkowano 198 586,85 zł. W ramach inwestycji wykonano odcinek sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej o średnicy 200 mm i długości 379,6 metrów w Gorzenicy z włączeniem do istniejącej studni betonowej w ul. Pliszki w Kominach oraz ze studniami inspekcyjnymi z wjazdami żeliwnymi B125 (14 sztuk) i D400 (2 sztuki).

2. Dotacje na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków oraz przyłączy kanalizacyjnych na terenie Gminy Brodnica. W roku 2019 złożonych zostało dziewięć wniosków na udzielenie dotacji. Wszystkie osoby, które złożyły wnioski otrzymały dotację. Na ten cel wydatkowano 39 000 złotych.

3. Rozbudowa zbiorników retencyjnych hydroforni w Szymkowie. W 2019 roku rozpoczęto realizację tego zadania, którego termin zakończenia przypada na 15 maja 2020 r. W 2019 r. wykonano około 30 % prac przewidzianych dokumentacją projektową i wydatkowano 278 503,31 zł.

4. Budowa sieci wodociągowych na obszarach obowiązywania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i decyzji w sprawie zagospodarowania. Wydatki na ten cel wyniosły w 2019 roku 121 575 zł. W ramach tych środków wybudowano sieci wodociągowe: o średnicy 90 mm i długości 68,1 metrów w Nowym Dworze oraz o długości 417,4 metrów w Wybudowaniu Michałowo a także o średnicy 110 mm i długości 199,6 metrów w Gorczenicy.

5. Budowa kanalizacji sanitarnej w Szabdzie. W 2019 roku wykonano aktualizację dokumentacji projektowej inwestycji za kwotę 9 840 zł.

6. Modernizacja przepompowni ścieków. Zadanie wykonane na działce nr 76/3 we wsi Mszano z dofinansowaniem w kwocie 177.263 zł z Gminy Bobrowo obejmowało między innymi: wymianę istniejących pomp wraz ze sterowaniem, wymianę istniejącego orurowania i armatury, włączenie do istniejącego przewodu tłoczego, remont komory pompowni, studni zbiorczej i studni zaworowej, modernizację układu elektrycznego zasilającego pompy wraz ze sterowaniem, remont istniejącego ogrodzenia i uzupełnienie placu kostką betonową. Wydatki na ten cel wyniosły 199 637,50 zł.

Przepompownia ścieków w Mszanie po modernizacji

7. Przebudowa drogi gminnej nr 080546C w miejscowości Niewierz od skrzyżowania z DK 15 w km 291+870 strona lewa do granicy gminy Brodnica. W 2019 roku wykonano aktualizację dokumentacji projektowej dla tej inwestycji za kwotę 4 428 złotych.

8. Modernizacja/przebudowa nawierzchni dróg osiedlowych. W ramach inwestycji, na którą wydatkowano łącznie 2 409 101,50 zł wykonano:

a) w Karbowie przebudowano ulicę Jaśminową na odcinku o długości 253 metrów, ulicę Daliową na odcinku o długości 139 metrów oraz ulicę Narcyzową na odcinku o długości 300 metrów poprzez wykonanie nawierzchni jezdni o szerokości 5 m z kostki brukowej wraz ze zjazdami indywidualnymi i oznakowaniem pionowym. W ramach zadania wykonano także kanalizację deszczową w rejonie skrzyżowań ulic podlegających przebudowie z ul. Północną.

b) w Cieletach przebudowano ulicę Grabową (157 m), Klonową (247 m), Bukową (267 m), Jesionową (220 m) i Dębową (123 m) poprzez wykonanie jezdni o szerokości 5 – 5,5 m z kostki brukowej oraz zjazdów i dojsć do posesji a także chodnika z kostki brukowej o szerokości 1,5 m w ciągu ulicy Klonowej i Dębowej. Inwestycja obejmowała również kanalizację deszczową składająca się z przewodów o średnicy 250 mm i 315 mm, studni betonowych o

Drogi wybudowane na osiedlu w Cieletach

średnicy 500, 1200 i 1500 mm z wpustami ulicznymi, odprowadzająca wodę do istniejącego kolektora deszczowego w pasie drogi wojewódzkiej oraz do zbiornika odparowująco – infiltrującego o wymiarach 15x7,5x2 m z umocnionymi skarpami płytami ażurowymi oraz ogrodzeniem.

9. Ulepszenie nawierzchni drogi gminnej w miejscowości Karbowo ul. Małgorzatka. Zadanie, na które wydatkowano 150 000 zł stanowiło kolejny etap przebudowy rozpoczętej w 2017 r. i polegało na ulepszeniu nawierzchni jezdni warstwą kruszywa łamanego o grubości 25 cm na szerokości 5,5 m i długości 250 m. Wykonano również zjazdy, pobocza o szerokości 0,5 m, przepusty pod zjazdami oraz rowy. Na zadanie pozyskano dofinansowanie - 40 000 zł z Lasów Państwowych.

10. Ulepszenie nawierzchni drogi gminnej o numerze 080503C Brodnica-Przydatki. Na realizację zadania wydatkowano 200 000 zł, kwotę 27 000 zł dotacji pozyskano z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych. Na istniejącej warstwie bitumicznej wykonano nakładkę z betonu asfaltowego o grubości 5 cm. Jezdnia na całym odcinku o długości 800 mb ma szerokość 4,20 m, pobocza o szer. 0,75 m po obu stronach jezdni zostały uzupełnione 7-centymetrową warstwą kruszywa łamanego.

11. Przebudowa drogi gminnej nr 080588C o dł. 394 mb. w miejscowości Gorczenica. Rozpoczęto realizację zadania, którego termin zakończenia przypada na 15 maja 2020 r. W 2019 r. wykonano około 10 % prac przewidzianych dokumentacją projektową. Wydatki na zadanie poniesione w 2019 r. to kwota 63 640,74 zł. Inwestycja uzyskała 297 746 zł dofinansowania z Funduszu Dróg Samorządowych.

Przebudowa ul. Sezamkowej

Przebudowa drogi w Gorczenicy

12. Przebudowa drogi gminnej nr 080574C (ul. Sezamkowa) o dł. 653 mb. W 2019r. rozpoczęto realizację zadania, którego termin zakończenia przypada na 15 maja 2020 r. W 2019 r. wykonano około 50 % prac przewidzianych dokumentacją projektową, wydatkowano na ten cel 340 315,92 zł i uzyskano 307 867 zł dofinansowania z Funduszu Dróg Samorządowych.

13. Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 560 poprzez budowę ścieżki pieszo-rowerowej z miejscowości Osiek przez wieś Gorczenica (Gm. Brodnica) do miasta Brodnicy. W 2019 r. wykorzystano tylko 10 286,63 zł z zaplanowanych środków z uwagi iż decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej została przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego wydana 6 sierpnia 2019 roku, a stała się ostateczna z dniem 13 września 2019 roku. W październiku wszczęto postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego zakończone podpisaniem umowy z wykonawcą w dniu 10 grudnia 2019 roku.

14. Budowa zatoki autobusowej w Cielętach. W ramach zadania powstała zatoka autobusowa o długości 61 m i szerokości 3 m z nawierzchnią z kostki brukowej o grubości 8 cm z peronem (chodnikiem) o szerokości 1,5 m i miejscem na wiatę o wymiarach 4,00 x 2,50 m oraz zjazdem na sąsiadującą nieruchomość. Na inwestycję wydatkowano 62 517,98 zł.

15. Budowa oświetlenia ulicznego na terenie gminy. Na to zadanie w 2019 roku wydatkowano 203 216,12 zł, z których wykonano oświetlenie w następującym zakresie:

- 1) na ul. Sezamkowej i części ul. Wąwozowej w Karbowie wybudowano 24 punkty oświetleniowe,
- 2) na skrzyżowaniu ul. Wąwozowej i Jęczmiennej w Karbowie wykonano 1 punkt oświetleniowy,
- 3) na ul. Na Belfort w Szabdzie wybudowano 9 punktów oświetleniowych jako przedłużenie linii "od dołu" oraz 6 punktów oświetleniowych od skrzyżowania z drogą powiatową Szabda – Mszano,
- 4) w Kominach przy drodze gminnej przy świetlicy wybudowano 3 punkty oświetleniowe.

16. Modernizacja świetlic wiejskich wraz z zakupem wyposażenia. W ramach przewidzianych środków za kwotę 12 300 zł opracowano dokumentację aplikacyjną niezbędną w związku z planowanym ogłoszeniem konkursu przez Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Pojezierze Brodnickie”.

17. Budowa placów zabaw we wsi Nowy Dwór i Kominy oraz boiska sportowego we wsi Kominy. W ramach zadania wykonano we wsi Kominy boisko o wymiarach 18 x 9 m z nawierzchnią z piasku płukanego wyposażone w słupki z siatkami do siatkówki, plac zabaw z ogrodzeniem a także utwardzenie miejsc postojowych i dojścia do placu zabaw kostką brukową. We wsi Nowy Dwór wykonano plac zabaw. Na wykonanie inwestycji wydatkowano kwotę 282 806,05 zł, w tym 161 362,98 zł pozyskano z budżetu środków europejskich

Boisko i plac zabaw w Kominach

B. Wytwarzanie i zaopatrywanie w wodę

Na bieżące świadczenie usług w zakresie dostarczania wody wydatkowano kwotę 1 355 768,21 zł. Dochody ze świadczenia usług w tym zakresie wyniosły 1 288 790,52 zł.

C. Transport i łączność

W tym zakresie w roku 2019 wydatkowano kwotę 4 624 837,97 zł. Z tego na drogi gminne przeznaczono kwotę 4 542 281,07 zł, w tym 3 321 747,02 zł na wydatki inwestycyjne oraz 1 220 534,05 zł na bieżące utrzymanie dróg. Na utrzymanie przystanków autobusowych wydano 9 752,29 zł oraz na budowę nowych kwotę 62 517,98 zł. Na drogi wojewódzkie wydano kwotę 10 286,63 zł.

D. Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

Poniesione wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w 2019r. wyniosły 2 258 646,33 zł w tym na zadania inwestycyjne 253 216,12 zł. Na kwotę tę składają się wydatki poniesione na:

- gospodarkę ściekową wydatkowano kwotę 834 087,85 zł. Dochody ze świadczenia usług w tym zakresie wyniosły 951 708,31 zł;

- gospodarkę odpadami wydatkowano kwotę 816 276,18 zł. Dochody z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wyniosły 811 681,57 zł;
- oczyszczanie miast i wsi (głównie usuwanie padłych zwierząt) 6 936,08 zł;
- ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu 50 000,00 zł, w tym na dotacje do wymiany źródła ciepła w domach mieszkańców 50 000,00 zł;
- wylapywanie bezpańskich psów, kotów i umieszczenie ich w schronisku 20 764,60 zł;
- oświetlenie ulic, placów i dróg 506 775,29 zł, w tym wydatki inwestycyjne - 203 216,12 zł;
- pozostała działalność (demontaż i utylizacja azbestu) 19 877,18 zł.

E. Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa

Na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową w 2019 roku wydatkowano kwotę 65 621,09 zł. W tej kwocie zawiera się wpłata na fundusz celowy policji na kwotę 10 000,00 zł, oraz Państwowej Straży Pożarnej na kwotę 12 500 zł. Wydatki na zarządzanie kryzysowe oraz propagowanie bezpieczeństwa w ruchu drogowym wyniosły 6 340,75 zł. Wydatki na działalność Ochotniczych Straży Pożarnych wyniosły 36 780,34 zł.

Zgodnie z planem pracy i kalendarzem imprez programowych realizowanych przez OSP w 2019 r. odbyły się:

- Kampanie sprawozdawcze w jednostkach OSP w dniach 23.02 – 29.03.2019 r.;
- Drużynowe i indywidualne Miejsko – Gminne Mistrzostwa Strzeleckie jednostek OSP o Puchar Prezesa ZO M-Gm. i Burmistrza Miasta w dniu 20.09.2019 r.;
- Udział strażaków w organizacji „Biegu Napoleońskiego” w dniu 09.06.2019 r.;
- Udział OSP w dożynkach w Szczuce w dniu 25.08.2019 r.;
- Eliminacje miejsko – gminne ogólnopolskiego konkursu plastycznego „Zapobiegajmy pożarom” w dniu 11.01.2019 r.;
- Eliminacje powiatowe ogólnopolskiego konkursu plastycznego „Zapobiegajmy pożarom” w dniu 20.12.2019 r.;
- Eliminacje miejsko – gminne ogólnopolskiego turnieju wiedzy pożarniczej „Młodzież zapobiega pożarom” w dniu 15.03.2019 r.;
- Eliminacje powiatowe ogólnopolskiego turnieju wiedzy pożarniczej „Młodzież zapobiega pożarom” w dniu 29.03.2019 r.;

Ponadto OSP brały udział w uroczystościach patriotyczno – religijnych takich jak: rocznica Konstytucji 3 Maja, Dzień Flagi Państwowej, Dzień Zwycięstwa, rocznica wybuchu II Wojny Światowej i Narodowe Święto Niepodległości.

 Wójt
 Adam Zaleski

Dokument: Raport o stanie Gminy Brodnica w roku 2019

Opracowanie: mgr Witold Jastrzębski,
mgr Sylwia Gołębiowska,
mgr Jolanta Tomella,
Agnieszka Bytner
mgr Małgorzata Cieszyńska
mgr Anna Śliwińska,
mgr Marzanna Karbowska,
Bożena Becmer,
mgr Magdalena Budzich,
mgr inż. Sławomir Czubiel,
mgr Renata Nowakowska,
Marlena Pniewska,
mgr Paweł Szczechowski,
mgr Janusz Kiliński,
mgr Karolina Piwowska,
mgr inż. Edyta Zabłotna,
mgr Paweł Wiśniewski,
mgr inż. Aniela Góra
Marek Pomianowski,
mgr Wiesława Jaranowska,

Redakcja: mgr Justyna Klimowska

Spis treści

I. Wstęp.....	2
II. Informacje ogólne.....	2
A. Ogólna charakterystyka Gminy Brodnica	2
B. Jednostki organizacyjne Gminy Brodnica	2
C. Demografia	2
D. Przedsiębiorczość i rynek pracy w gminie.....	6
E. Sytuacja społeczna	8
F. Pomoc społeczna	9
1. Realizacja świadczeń pomocy społecznej.....	10
2. Realizowane zadania przez asystenta rodziny w 2019 roku.....	12
3. Usługi opiekuńcze	12
4. Podsumowanie	12
5. Zadania w zakresie wspierania rodziny	13
G. Zdrowie.....	13
H. Oświata i wychowanie.....	14
1. Sieć szkół i oddziałów w gminie	14
2. Dowóz uczniów do szkół Gminy Brodnica.	16
I. Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	16
J. Kultura fizyczna i sport	17
III. Informacje finansowe	19
A. Wykonanie budżetu Gminy Brodnica na 2019 rok.....	19
B. Realizacja Funduszu sołeckiego	23
C. Środki pozabudżetowe (dofinansowania z funduszy europejskich) w 2019 roku.....	25
IV. Informacja o stanie mienia komunalnego.....	25
A. Dane dotyczące przysługujących gminie praw własności:	25
1. Ogólny stan gruntów	25
2. Stan nieruchomości zabudowanych gminy Brodnica:	26
3. Szczegółowe dane o zmianach w stanie mienia komunalnego w 2019r.:.....	26
5. Umowy na inne cele obowiązujące w 2019 roku:	27
B. Użytkowanie wieczyste.....	27
C. Dochody uzyskane z tytułu wykonywania prawa własności i innych praw majątkowych oraz z wykonywania posiadania.....	27
D. Urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne	28

E. Drogi gminne oraz zadania wykonane w 2019 roku w celu poprawy ich stanu.....	28
F. Urządzenia melioracji wodnych szczegółowych	29
G. Oświetlenie drogowe	29
V. Informacja o realizacji polityk, programów i strategii	29
A. Strategia Rozwoju Gminy Brodnica na lata 2016-2025	29
1. Cele strategiczne.....	29
2. Stan realizacji Strategii:.....	30
B. Planowanie przestrzenne i rozwój budownictwa.....	33
1. Studium uwarunkowań i plany miejscowe	33
2. Decyzje o warunkach zabudowy.....	33
3. Numeracja porządkowa nieruchomości	34
C. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Brodnica na lata 2017-2023	35
D. Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Brodnica na lata 2016-2020 ...	36
E. Plan wykorzystania zasobu nieruchomości Gminy Brodnica na lata 2017-2019.....	36
F. Program opieki nad zabytkami dla Gminy Brodnica.....	37
G. Gminny Program Usuwania Azbestu z terenu Gminy Brodnica	38
H. Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych	39
I. Plan gospodarki niskoemisyjnej.....	40
J. Program ochrony środowiska.....	41
K. Gminny program wspierania rodziny	44
1. Cele Programu	44
2. Realizacja Programu w 2019 roku.....	44
L. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Brodnica na rok 2019.....	47
ł. Program współpracy Gminy Brodnica z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2019r.	49
VI. Realizacja uchwał rady gminy/miasta	50
A. Omówienie ogólne	50
B. Stwierdzenia nieważności uchwał przez organy nadzoru lub sądy administracyjne	51
VII. Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi.....	51
1. Porozumienia i umowy międzygminne.....	51
2. Stowarzyszenia i związki jednostek samorządu terytorialnego.....	52
3. Udział wójta w różnych ciałach lokalnych (powiatowych) i regionalnych.....	53
VIII. Inne działania prowadzone w 2019 roku	53

A. Realizacja inwestycji	53
B. Wytwarzanie i zaopatrywanie w wodę	56
C. Transport i łączność	56
D. Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	56
E. Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa.....	57

